

NOWY DZIENNIK

Adres dla przesyłek pocztowych: Kraków, Skrytka 555.
Redakcja i Administracja: ul. Orzeszkowej 7.
Telefon Redakcji 136-89, Administracji 102-79 (prenumerata),
206-70 (inseraty). Konto czekowe P.K.O. w Krakowie 400.630

15

ROK SZY

Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-ej do 1-ej w południe.
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ostatniej stronie.

Z czym wraca Henderson do Berlina?

Nie wiezie noty, ani listu do Hitlera

Londyn, 31. 8. PAT. Ambasador Henderson o godz. 13 min. 15 udał się do Berlina samolotem holenderskiej linii lotniczej.

W oficjalnych kołach stwierdzają, iż Henderson powraca do Berlina w pełni obznajomiony w najdrobniejszych szczegółach ze stanowiskiem rządu brytyjskiego.

Wiadomości, jakoby ambasador Henderson wioził z sobą notę rządu brytyjskiego do rządu niemieckiego, lub jakoby Chamberlain za jego pośrednictwem wysłał list osobisty do kancle-

rza Hitlera, spotykają się z zaprzeczeniem w kołach oficjalnych, które nazywają je całkowicie pozbawionymi podstaw.

Zainteresowanie rządu brytyjskiego, jak dowiaduje się Reuter, ześrodkowuje się obecnie dokoła bezpośrednich kontaktów pomiędzy władzami czeskimi a przedstawicielami Niemców sudeckich, przy czym wyrażana jest nadzieja, iż kontakty te doprowadzą do pozytywnych rokowań.

PRAWDZIWA KARLSBADZKA SÓL regularnie stosowana rozpuszcza śluz i neutralizuje kwasy.

czać, aby Anglia i Francja mając tyle swych własnych kłopotów, miały zbyt daleko angażować się po stronie Czechosłowacji tylko dlatego, że Praga trwa uparcie przy swoich fikcyjnych zasadach. Wobec takiej sytuacji w Pradze winni sobie uświadomić, że nie należy zbytnio liczyć na pomoc sprzymierzeńców, lecz przystąpić bezzwłocznie do rozwiązania rozsadzających państwo problemów. Niech praskie koła rządowe pozbędą się wreszcie swej krótkowzroczności i żądzy władzy za każdą cenę, przyznając się do popełnionych błędów i starają się je naprawić, kierując się zasadami sprawiedliwości.

Bratislava, 31. 8. PAT. Charakteryzując nastroje, panujące w czeskich kołach politycznych, „Slovak” podkreśla, że prasa czeska wymyśliła sobie obecnie nowe hasło. Stwierdza ona, że w obecnych krytycznych chwilach nie tylko rząd ponosi odpowiedzialność za rozwój sytuacji politycznej, lecz spada ona również na każdego obywatela państwa.

Twierdzenie to — podkreśla „Slovak” — jest zasadniczą omyłką, którą należy kategorycznie sprostować. Obywatele dobrej woli nie mogą być odpowiedzialni za obecną sytuację polityczną. Odpowiedzialności nie ponosi również naród czeski jako całość. Za obecną tragiczną sytuację są wyłącznie odpowiedzialni niektóre koła praskie. Za sytuację obecną ponoszą odpowiedzialność ludzie, którzy dla swych osobistych interesów i ambicji stworzyli w państwie koniunkturę dla ludzi nieodpowiednich.

Dobrze powiedział ks. Hlinka na słowackiej manifestacji narodowej w dniu 5 czerwca: Gdyby Praga przyswoiła sobie sposoby i umysłowość Słowaków, to w Czechosłowacji nie istniałyby problemy słowackie, ani sudecko-niemieckie. Nie pozwolimy — pisze „Slovak” — aby defetyści szerzyli panikę w Słowacji i w ten sposób starali się ratować swój zbankrutowany system.

Burza — nie tylko polityczna...

Praga, 31. 8. PAT. Wczoraj wieczorem przeszła nad Czechosłowacją, w szczególności nad Pragą, gwałtowna burza, powodując częściowe wylewy rzek. W okolicach m. Frydland piorun poranił dwie kobiety. Jedna z nich zginęła.

Wybuch w Witkowicach — dziełem zamachowców?

Mor. Ostrawa, 31. 8. PAT. Jak podaje prasa czeska, w związku z wybuchem i pożarem w fabryce chemicznej Ruedgersa w Mor. Ostrawie, dyrekcja zakładów wyznaczyła nagrodę 5000 kcz. za wyjaśnienie przyczyny wybuchu oraz wykrycie ewentualnego sprawcy.

Decydujące rozmowy w Pradze

Praga, 31. 8. PAT. Dwugodzinne posiedzenie politycznego komitetu rady ministrów we wtorek poświęcone było nowej sytuacji, która została wytworzona w ciągu ostatnich 24 godzin. Wieczorem poszczególni ministrowie zostali przyjęci przez prezydenta Benesza celem zreferowania mu sytuacji. W ciągu całego dnia komitet ministrów znajdował się w kontakcie telefonicznym z poselstwem czeskim w Londynie.

Dzisiaj odbywa się dalszy ciąg obrad.

Praga, 31. 8. PAT. Dzisiaj odbywają się zebrania prezesów wszystkich stronnictw politycznych, należących do koalicji rządowej. Na tych zebraniach mają zapaść postanowienia w związku z obecną sytuacją polityczną, a w szczególności każde stronnictwo ma ustalić swoje stanowisko w stosunku do dalszych rokowań z Henleinem.

Ashton Gwatkin w rozjazdach

Praga, 31. 8. PAT. Ashton Gwatkin opuścił dzisiaj rano hotel Alcron, udając się samochodem do jednej z miejscowości w Czechach północnych. Członkowie misji brytyjskiej odmawiają udzielenia bliższych wyjaśnień w sprawie tej podróży. W pałacu Rottenhaus, gdzie odbędzie się w tym tygodniu trzecie spotkanie między Runcimanem i Henleinem, oświad-

czono, iż nie oczekują tu w dniu dzisiejszym odwiedzin Gwatkina. Istnieje przypuszczenie, że Ashton Gwatkin udał się do Liberec (Reichenberg) celem przeprowadzenia konferencji z przedstawicielami przemysłu sudeckiego, następnie zaś wyjedzie do Jachimowa, gdzie spotka się z Henleinem lub jednym z przewodców partii sudecko-niemieckiej

Złośliwe uwagi „Słowaka” pod adresem Pragi nie ustają

Bratislava, 31. 8. PAT. „Slovak”, pisząc o sytuacji politycznej w Czechosłowacji,

wskazuje na to, że koła praskie postępują tak, jakby się cieszyły z tego, że Czechosłowacja i jej problem stały się postrachem Europy. Ani jedno państwo nie wyszło dobrze na tym, jeśli przez dłuższy okres czasu sprawiło kłopoty mocarstwom, których dyplomaci musieli sobie łamać głowy nad tym, w jaki sposób je ratować przed grozącymi mu niebezpieczeństwami. Zaślepienie i krótkowzroczność praskich kół rządowych, były szczególnie uderzające po przemówieniu sir John Simona. Kto czyta dzienniki praskie i ich opinią się kieruje, nie może ludzić się, że cały świat nie ma innych kłopotów, jak tylko starać się o zapewnienie prymatu klice, trzymającej obecnie w ręku władzę w Czechosłowacji. Tego rodzaju mniemanie może się bardzo tragicznie skończyć dla czechosłowackich kół rządowych. Trudno przypusz-

UPOMINKI Z LETNISK

Praktyczne i luksusowe po bardzo niskich cenach można zamówić listownie lub przez frachtarza Towar nieodpowiadający, przyjmujemy z powrotem i zwracamy wpłaconą gotówkę.

JULIUSZ NACHT, Kraków, Stradom 5

NA POSTERUNKU:**HITLER RZUCI ŚWIATURĘKAWICĘ?**

(H. P.) Kraków, 1. września

Powiedzmy otwarcie: wytworzyć sobie całkiem jasny i sprecyzowany pogląd na sytuację polityczną, jest w tym momencie omal nieprawdopodobieństwem. Z chwili na chwilę mnożą się wiadomości, które właściwie wykluczają się nawzajem. Po godzinnym optymizmie napływa fala skrajnego pesymizmu, zapowiadająca swym pomrukiem bliskie już zjawienie się groźnej nawałnicy, by potem znowu ustąpić miejsca optymizmowi. Odprężenia i naprężenia zmieniają się na przemian w odstępach tak krótkich, barometr polityczny spada i podnosi się z taką szybkością, że nie wiadomo, czego się trzymać. Czy pokładać nadzieję w chwilowych przejaśnieniach, czy też przewidywać nieuchronną burzę wojenną, która z całą konsekwencją, właśnie z powodu tych wahań temperatury politycznej, nadsięgnąć musi.

Jedna rzecz jest w każdym razie jasna dla każdego: dzisiejszy stan podniecenia, przeżywany przez cały świat, jest pod względem napięcia o wiele większy i silniejszy, aniżeli nawet owe dni zgrozy, jakie miały miejsce z końcem maja br., kiedy na skutek interwencji angielskiej zażegnano atak Niemiec na Czechosłowację. Sytuacja jest dziś o tyle bardziej niebezpieczna, że w ciągu tych kilku miesięcy obie strony, zarówno Niemcy jak i Czechi, poczyniły dalsze przygotowania do decydującej rozgrywki. Okres tych trzech miesięcy wypełniają bowiem nie tylko różne próby mediacji, nie tylko wszelkiego rodzaju audyencje, konferencje i pertraktacje, ale też gorączkowe dostrajanie się, usprawnianie armii i gromadzenie zapasów żywnościowych. Manewry niemieckie, mają w każdym razie wymowę potężnej opancerzonej pięści i grożą przeciwnikowi: „Błada śmiałkowi, który odważy się przeciwstawić naszej dwumilionowej armii!“ A z drugiej strony i Czesi przez ten czas nie siedzieli z założonymi rękoma. Już w maju mówiono o tym, że gdyby Czechi miały stracić terytorium sudeckie, zniszczyłyby je najpierw tak doszczętnie, iż w ręce Niemców dostałyby się tylko zgliszcza i ruiny. Dziś znowu krążą słuchy, że przeciągające się pertraktacje z lordem Runcimanem wykorzystają Czechi w tym kierunku, aby wykończyć potężne służby, które w krytycznej chwili istnym potopem zaleją całe Sudety.

Czy się Niemcy wazą?

Logicznie biorąc, wszystko, dosłownie wszystko, przemawiałoby przeciwko temu. Poza potężną, doskonale uzbrojoną armią, nie mają Niemcy żadnych więcej atutów. Armia sama nie jest zaś wszystkim. Żołnierzom trzeba dać jeść, a żywności Niemcom brak. Brak im poza tym jeszcze innej rzeczy, nie mniej ważnej od pożywienia. Brak im entuzjazmu. Wszystkie głosy prasy zagraniczne, tak często ostatnio cytowane na łamach naszego pisma, świadczą zgodnie o tym, że ludność Trzeciej Rzeszy ogarnęła głęboka depresja, zanik wiary w siebie, a po części też i w Führera. Tych elementarnych niedomagań zaś nie mogą zastąpić nawet poważne sojusze, a cóż dopiero sojusze tak problematyczne, jak te, które łączą Rzeszę z Włochami i innymi jeszcze państwami europejskimi.

Cała reszta argumentów jest nie mniej dokładnie znana. Głosy Simona i Churchila nie są tego rodzaju, aby je można było potraktować z lekka i zupełnie zbagatelizować. Dziś już jest pewne, że Anglia nie pozostanie w decydującej chwili na uboczu. Dochodzące ostatnio z Londynu głosy o rzekomych rozdźwiękach w łonie gabinetu brytyjskiego, o tym, że ministrowie zbrojeń, wojny, marynarki i skarbu — a zatem resortów w tej chwili najważniejszych — zarzucają Chamberlainowi zbyt mało energiczną politykę wobec Niemiec — potwierdzają tylko tę opinię. Bo jeśli nawet „miękki“ Chamberlain swym znanym oświadczeniem wywołał przekonanie, że Anglia nie zachowa neutralności, to jakże by niezłomne było postanowienie Anglii, gdyby ton nadawał ci ministrowie, którzy dziś uważają oświad-

Wyrok w głośnym procesie o zajęcia 1-majowe w Kielcach

Kielce, 31. 8. (S). W dniu dzisiejszym o godz. 16 Sąd Okręgowy w Kielcach pod przewodnictwem sędziego Sunderskiego w wyniku dwudniowej rozprawy ogłosił wyrok w głośnej sprawie o krwawe zajęcia, jakie miały miejsce w dniu 1 maja br. na Placu Wolności w Kielcach. Wyrokiem tym skazani zostali: Kozera na 3 lata więzienia, Pyk na dwa lata, Zymer na 1 rok 10 mies., Nowak i Sz. Mauer po półtora roku więzienia, Piwowar na 1 rok i dwa

mies., Zieliński, Juta, Kowalewski, Kupferberg po 10 miesięcy, Romaniec, Zinojek i Kirszenzweil po 8 miesięcy więzienia.

Pięciu oskarżonych, w tym trzech Żydów uniewinniono. Uniewinnionymi Żydami są: redaktor Szmulewicz (bronił adw. Bross z Krakowa), Złotnik (bronił adw. Kalmus z Kielc) i Silberstein (bronił adw. Scherer z Warszawy). Oskarżał prokurator Fafara.

Chińska armia w niebezpieczeństwie

Tokio, 31. 8. PAT. Agencja Domei donosi: W najbliższej przyszłości należy oczekiwać zajęcia przez posuwające się w kierunku Hankou wojska miejscowości Teian, na linii

Neurolog

Dr. I. EICHENHOLZ
powrócił
STRADOM 27. TEL. 173-41
Leczenie fizykalne

kolejowej Kiukiang—Nanczang, na połowie drogi pomiędzy Kiukiang a Nanczang. Rezultatem zajęcia tego ważnego strategicznego punktu byłoby odcięcie armii chińskiej, liczącej przeszło 20 dywizyj. Armia ta zajmuje łańcuch górski Luszany. Powodzenie akcji japońskiej w tym kierunku byłoby równoznaczne z załamaniem się zewnętrznej linii obronnej Hankou, na południe od rzeki Jangtse. Linia ta tworzy trójkąt łączący Dzuiczang—Teian i Singtse. Dwa punkty tej linii, a mianowicie Dzuiczang i Singtse zostały już zajęte przez Japończyków. Kolumny japońskie podążają w kierunku Teian trzema drogami. Oddziały, które zajęły Singtse, na zachodnim brzegu jeziora Poyang już osiągnęły miejscowości, znajdujące się w odległości 32 klm na północ od Teian. Idąc w tym kierunku, Japończycy złamali chińskie pozycje pod Tungkuszan. Inna armia japońska, idąca w kierunku południowym, wzdłuż kolei Kiukiang, również znajduje się już na północ od Teian.

Trzecia kolumna, która wyruszyła z Dzu-

WROCIELEM

Lekarz—Dentysta

B. HUTERER

KATOWICE, Rynek 7 (róg Zamkowej)

czenie Chamberlaina za zbyt mało zdecydowane!

Do chóru Anglii i Francji przyłączają się zresztą także Stany Zjednoczone. Roosevelt i Hull przemówili niedwuznacznie, zanim jeszcze padły słowa Simona i Churchila. A premier Chamberlain, po udzieleniu instrukcyj ambasadorowi angielskiemu w Berlinie Hendersonowi, przyjął ambasadora Stanów Zjednoczonych Kennedy'ego, z którym z pewnością nie mówił tylko o pogodzie, skoro Kennedy, bezzwłocznie po opuszczeniu Downing-Street, zredagował i wysłał obszernie sprawozdanie do Waszyngtonu.

Niemcy znajdują się więc bezwzględnie w pozycji słabej. W przeciwnym bowiem wypadku byłoby rzeczą nie do pomyślenia, aby zdecydowały się na krok tak poniżający, jak demarche w Moskwie, w celu zapewnienia sobie neutralności Sowietów. Wytaczanie argumentu — po tak nieublaganych kampaniach antysowieckich —, że zainicjowany przez Rzeszę pakt antykomunistyczny jest tylko taką sobie niewinną zabawką, której Rosja nie powinna traktować na serio — zakrawa już na postu na krańcowe zakłamanie.

Wynikałoby z tego, że Hitler raczej gotów byłby upokorzyć się nawet przed Moskwą, byle by tylko mógł popisać się nowym wielkim triumfem, odniesionym nad Pragą. Choć w

czang, osiągnęła punkt odległy o 14 klm od Teian, rozbijając wojska chińskie pod Minszan.

Po zajęciu Teian, co powinno nastąpić w najbliższym czasie, sytuacja armii chińskiej, rozmieszczonej na wschód i zachód od łańcucha górskiego Luszany, będzie rozpaczalna.

* * *

Tokio, 31. 8. PAT. Agencja Domei donosi, iż wojska chińskie wycofując się z Liuan, w środkowej części prowincji Anhwei, stosowały gazy trujące przeciwko ścigającym je wojskom japońskim.

Konflikt międzynarodowy w Tientsinie

Tokio, 31. 8. PAT. Agencja Domei donosi, iż wszyscy Japończycy zamieszkujący na terenie brytyjskiej i francuskiej koncesji w Tientsinie otrzymali rozkaz opuszczenia ich na znak protestu przeciwko stanowisku brytyjskich i francuskich władz koncesyjnych, które stale odmawiały współpracy z Japończykami, mającej na celu utrzymanie ładu i spokoju. Władze koncesyjne brytyjskie i francuskie — jak twierdzi agencja Domei — nie tylko nie współdziałały z władzami japońskimi, ale nawet utrudniały handlowe transakcje.

W rezultacie koncesje te stały się ośrodkiem działalności antyjapońskiej. Wobec tego władze japońskie w Tientsinie postanowiły wycofać swych obywateli z wymienionych koncesyj w ciągu 15 dni.

Liczba obywateli japońskich, mieszkających w brytyjskiej koncesji w Tientsinie wynosi 359, w tej liczbie 8 Koreańczyków. We francuskiej koncesji mieszka 113 Japończyków, w tej liczbie 102 Koreańczyków.

Wszystkie firmy japońskie i banki rozwijające swą działalność na terenie obu koncesyj będą zamknięte.

gruncie rzeczy i tak Hitler przecież mógłby mieć dość powodów do zadowolenia. Rząd Czechosłowacji zgodził się już na kantonizację kraju. Czy nie jest to dużym sukcesem dla Hitlera?

Widocznie nie. Widocznie potrzeba mu jeszcze większych. Sytuacja wewnątrz Trzeciej Rzeszy jest bowiem tak dalece katastrofalna, że przejednać i pozyskać na nowo niezadowolone masy możnaby tylko triumfem na wielką skalę, zwycięstwem stuprocentowym, a nie połowicznym. Lekarstwem zaś na to ma stać się Norymberga Tu Hitler znawu uderzy zapewne w tony mistycznego patosu i wskazując na ustępstwa rządu czeskiego orzeknie, że dla niego, i naturalnie dla narodu niemieckiego, to jeszcze wciąż za mało. On żąda więcej, żąda wszystkiego i to oczywiście tylko „w imię sprawiedliwości“, której zadość stać się musi „za wszelką cenę“...

Te słowa, których należy się jednak spodziewać, stały by się wyraźnym ultimatum, rzuceniem rękawicy w stronę nie tylko Czechosłowacji, nie tylko Francji, Anglii, ale i Ameryki.

Gdyby się Hitler na to jednak zdobył, sam podpisałby wyrok na siebie i na Niemcy. Byłby to bowiem krok nie nacechowany bynajmniej odwagą, ani junackim lekceważeniem niebezpieczeństw. Byłby to bankructwo gestu nie mającego już nic do stracenia desperata.

Czy martwisz się z powodu swej cery?

Wypróbuj PALMOLIVE, mydło na olejku oliwkowym.

Dr. Dafoe wiedział co czyni, wybierając z pośród tylu marek wyłącznie mydło Palmolive dla wrażliwej skóry Pięcioraczków. Wybrał Palmolive, gdyż jest ono wyrabiane na czystym i łagodnym olejku oliwkowym. Patrz z jakim powodzeniem stosują je Pięcioraczki. Teraz kolej na Panią. Poddaj swą skórę kuracji olejkami oliwkowymi. Używaj mydła Palmolive, a nie będziesz nigdy miała kłopotów ze swą cerą! Przy kupnie żądaj tylko oryginalnego mydła Palmolive! Strzeż się naśladownictwa!

Nie zwlekaj!
Zastosuj olejek oliwkowy

SHAMPOO PALMOLIVE PIELEGUJE WŁOSY JAK MYDŁO PALMOLIVE CERE

Zwyzka dolara w Londynie i jej skomplikowane przyczyny

Londyn, 31. 8. PAT. Dnia 31 bm. w rannych godzinach zaznaczyła się poważna zwyzka dolara, który notowany był przy otwarciu 4.85,12 wobec 4.86 przy zamknięciu w dn. 30 bm. Kurs ten jest więc w sposób oczywisty wyższy od parytetu dawnego, który wynosił 4.86.65.

Oficjalne koła angielskie przywiązują w chwili obecnej wielką wagę do utrzymania dawnego parytetu.

Według przypuszczeń, na zwyzkę dolara wpłynęły w głównej mierze zarówno wzrastający deficyt bilansu handlowego W. Brytanii jak i przewyżka przywozu ze Stanów Zjedn.

w obrotach Anglii z tym krajem. Według opinii City, sfery amerykańskie przeciwne są jednak deprecjacji funta poniżej dawnego parytetu i skłonne byłyby interweniować, aby do tego nie dopuścić. Brak interwencji amerykańskiej w tym momencie tłumaczony jest tym, że według opinii kół zbliżonych do amerykańskiego min. skarbu, zwiększone zapotrzebowanie dolara, które jest bezpośrednim powodem zwyzki tej waluty na giełdzie londyńskiej, spowodowane jest niepewną sytuacją międzynarodową i ustąpi wraz z jej wyjaśnieniem.

Dookoła „ochotników” włoskich

Rzym, 31. 8. Wczoraj odbyła się rozmowa pomiędzy brytyjskim charge d'affaires p. Noelem Charles i włoskim ministrem spraw zagr. hr. Ciano. Zdaniem tutejszych kół angielskich, przedmiotem tej rozmowy, która była dalszym ciągiem uprzednio omawianych konferencji, były pogłoski o nowych wysyłkach włoskich dla gen. Franco. Na zapytanie dyplomaty angielskiego, minister Ciano miał odpowiedzieć, że Włochy nie mogą zrezygnować z dostarczania żywności i zapasów ochotnikom, którzy od dawna znajdują się w Hiszpanii. Równocześnie hr. Ciano zaznaczył, że żadne nowe transporty ochotników nie były wysyłane do Hiszpanii.

* * *

Neapol, 31. 8. PAT. Do portu tutejszego wszedł statek szpitalny „Gradisca”, przywożąc z Hiszpanii 60 oficerów, 68 podoficerów i 547 rannych szeregowców. W porcie zgotowano

przybywającym uroczyste powitanie.

Rzym, 31. 8. PAT. Opublikowano 19 listę legionistów włoskich, poległych w Hiszpanii. Lista ta dotyczy zabitych w czasie ataku na Albentosa i Barracas i zawiera 607 nazwisk.

* * *

Londyn, 31. 8. PAT. Ambasador hiszpański Pablo de Azcarate odwiedził dzisiaj Foreign Office, gdzie odbył dłuższą rozmowę z lordem Plymouthem.

Wymiana jeńców między dwiema Hiszpaniami

Tuluza, 31. 8. PAT. Dziś o godzinie 8-ej rano przybył z Paryża brytyjski marszałek Ghetwood. Obejmie on przewodnictwo komisji, mającej zająć się wymianą jeńców pomiędzy Barceloną a Burgos. Marsz. Ghetwood w czasie wielkiej wojny dowodził armią angielską na wschodzie. (Zob. tel. na str. 4).

Więści z Erec

Jerozolima, 31. 8. ŻAT. Redaktor arabskiego dziennika „Felestin” Da'ud Eliszea zwrócił się dziś do redakcji pism hebrajskich z propozycją zwołania wspólnej konferencji przedstawicieli prasy arabskiej i hebrajskiej, celem powzięcia wspólnego stanowiska całej prasy w sprawie obostrzonych przepisów cenzury, w myśl których pismom poza urzędowymi komunikatami nie wolno zamieszczać żadnych wiadomości o wydarzeniach w kraju. Dziś upływał termin zawieszenia „Felestin”, lecz mimo to dziennik nie wyszedł, gdyż redaktorzy dziennika otrzymali od terrorystów listy z pogrozkami, że będą zgładzeni, jeżeli dziennik w służbie sprawozdawczej ograniczać się będzie do komunikatów urzędowych.

* * *

Jerozolima, 31. 8. ŻAT. Przy bramie Damaśceńskiej w Jerozolimie terroryści strzelali dziś do arabskiego policjanta i ciężko go zranili. Terroryści zbiegli.

Na jednej z ulic Haify policjant arabski rozpoznał w przechodzącym Arabie członka bandy terrorystycznej, którego zatrzymał. Terro-

rysta stawiał opór i usiłował zbiec, wobec czego policjant strzelił, zabijając terrorystę.

Jerozolima, 31. 8. ŻAT. W pobliżu Tul Karem wybuchła dziś mina lontowa, podłożona pod pociąg. Lokomotywa i trzy wagony spadły z nasypu. Maszynista jest lekko ranny.

Terroryści podpalili dziś dworzec kolejowy w Deres Szeik. Dworzec spłonął.

Rozbieżności w kierownictwie N. O. S.

Londyn, 31. 8. ŻAT. Kierownictwo N. O. S. komunikuje, że ustąpienie dra B. Akzina i dra M. Schwarzmanna z kierownictwa spowodowane było tym, że dwaj ci członkowie egzekutywy N. O. S. domagali się ponownego połączenia się z Organizacją Syjonistyczną, egzekutywa zaś N. O. S. stoi na stanowisku, że zjednoczenie możliwe jest tylko na zasadzie „konferencji okrągłego stołu”.

Dalsi żelazo-gwardziści internowani

Bukareszt, 31. 8. PAT. W dalszym ciągu akcji likwidowania b. Żelaznej Gwardii, minister-

Życzenia P. Prezydenta R. P. dla królowej Wilhelminy

Warszawa, 31. 8. PAT. Pan Prezydent R. P. przesłał Jej Królewskiej Mości królowej Holandii następujący telegram:

„Z okazji 40 rocznicy pełnego chwały panowania, proszę Waszą Królewską Mość o przyjęcie jak najgorętszych życzeń szczęścia osobistego, szczęścia dostojnego domu panującego oraz pomyślności dla krajów Waszej Królewskiej Mości”.

Szef rządu u P. Prezydenta Rzeczypospolitej

Warszawa, 31. 8. PAT. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął w dniu dzisiejszym pana prezesa Rady Ministrów gen. Sławoj-Składkowskiego, który poinformował Pana Prezydenta o bieżących pracach rządu.

Audiencje u p. premiera

Warszawa, 31. 8. PAT. P. prezes Rady Ministrów gen. Sławoj Składkowski przyjął dziś sen. Gołuchowskiego i posła Hutten-Czapskiego, którzy w imieniu Międzynarodowej Parlamentarnej Konferencji Ekonomicznej zaprosili p. premiera na posiedzenie inauguracyjne konferencji w dniu 5 września b. r.

Warszawa, 31. 8. PAT. P. prezes Rady Ministrów gen. Sławoj-Składkowski przyjął dziś sen. Gołuchowskiego jako prezesa Związku Straży Pożarnych R. P. z inspektorem Związku Milewskim, którzy złożyli zaproszenie na uroczystości inauguracyjne tygodnia obrony przeciwpożarowej.

Ożywienie w dyplomacji

Waszyngton, 31. 8. PAT. W czasie konferencji prosawej Hull potwierdził, iż tematem jego rozmów z prezydentem Rooseveltem była sytuacja międzynarodowa, jednakże bliższych szczegółów rozmowy sekretarz stanu nie chciał ujawnić.

Paryż, 31. 8. PAT. Minister spraw zagr. Georges Bonnet przyjął dzisiaj angielskiego charge d'affaires w Paryżu Cambella.

Lot Azory — Ameryka

Nowy Jork, 31. 8. PAT. Z pokładu wodnosamolotu francuskiego „Lieutenant de Vaisseau Paris” otrzymano depezę radiową, donoszącą że o godz. 3.30 wodnosamolot przebył już 1360 kilometrów. O godz. 5.30 wodnosamolot znajdował się w odległości 1794 km od Horta na Azorach. W porcie Waszyngton na Long Island oczekują przybycia wodnosamolotu około godz. 19. Pogoda i widzialność dobra.

Znów się odezwał Wezuwiusz

Neapol, 31. 8. PAT. Obserwatorium sejsmograficzne na Wezuwiuszu komunikuje, że wczoraj o godz. 21 nastąpił wylew lawy z krateru Wezuwiusza. Lawa ścieka po północnej stronie wulkanu strumieniem szerokości około 200 m. z szybkością 200 m/godz. Lawa rozlewa się coraz szerzej, nie zagraża jednak okolicznym miejscowościom. Należy zaznaczyć, że poziom lawy w kraterze podniósł się gwałtownie, a następnie opadł tak, że wylew lawy był nieznaczny.

stwo spraw wewnętrznych internowało 6 członków tej organizacji w forcie Miercurea Ciucului.

PRZEGLĄD PRASY

„Legion pomorski“

W prasie polskiej ukazały się wiadomości o uformowaniu w Niemczech legionu pomorskiego. Wiadomościom tym oficjalnie nie zaprzeczono. Sprawie tej poświęca katowicka „Polonia“ szereg uwag trafnych, z których pozwolimy sobie zacytować następującą:

Legion Pomorski musimy powiązać z Legionem Sudeckim i Legionem Austriackim. Ten ostatni powstał w r. 1934, podczas zaciętej walki hitleryzmu z rządem Dollfussa. Stał blisko granicy i niech się nikt nie uspokaja, że przekroczył ją dopiero po 4 latach. Był gotów do „skoku“ zaraz po utworzeniu i gdyby nie groźny sprzeciw Mussoliniego w lipcu 1934 r., po zamordowaniu Dollfussa byłby już wtedy rzucił się na Austrię. Legion Sudecki zaczęto tworzyć wiosną bież. roku dla dodania otuchy „uciśnionym braciom“ z ziem republiki czechosłowackiej. Chciano im w ten sposób powiedzieć, że tak, jak Legion Austriacki wkroczył zwycięsko w Ulice Wiednia, Linzu, Innsbrucka tak i Legion Sudecki przedfiluje triumfalnym marszem po brukach Karlsbadu i Liberca. Analogiczne, wreszcie tworzenie Legionu Pomorskiego ma wśród hitlerowców polskich budzić nadzieję, że kiedyś sztandary ze swastyką wkroczą do Chojnic, Tczewa, Grudziądza, Bydgoszczy.

Polityka zamkniętych oczu

Prasa endecka, która korzysta z każdej sposobności, by upiec pieczeń antysemicką, wpadła ostatnio na pomysł, by insynuować żydostwu szatański plan „rozpalenia ognia światowego“. Tę nikczemną demagogię prasy żydźczej demaskuje „Robotnik“ w sposób następujący:

Co to wszystko znaczy? Po co to (DLA KOGO?) zaciemnianie sprawy? Czy to „Żydzi“ chcą „rozpaść ogień światowej rozgrywki“, czy też to Hitler wciąż i wciąż naciska na Czechosłowację i stwarza coraz to bardziej niebezpieczną sytuację międzynarodową?

Wszystko to mętne i chaotyczne. Endecja NIE CHCE wyraźnie widzieć istoty hitlerowskiej ofensywy.

Dla Polski taka „polityka“ zamkniętych oczu jest bardzo niebezpieczna.

Hitlerofilizm stał się główną „busołą“ obecnej endeckiej „orientacji“. Co na to „narodowcy“ w Poznańskim i na Pomorzu?!

„Czas“ ma błędną i płytką wyobraźnię

Długo się nieboraczek „Czas“ umizgał do endecji, namawiając ją do grzechu z konserwą, by utworzyć antydemokratyczny obóz narodowy. A gdy te gorliwe zachody miłosne spełzły na niczym, podtasiowały donżuan mocno się rozsierdził i napisał, że endecja kroczy w kostiumie sztytm „z kompleksu krzywdy i zemsty“. Tej obelgi nie zniósł „Warszawski Dziennik Narodowy“, który palną „Czasowi“ następującą reprimendę:

Niestety, ta poza jest nie tylko anachronizmem, ale także wielką p o m y ł k ą. „Czas“ nie posiada bystrości wzroku. My nie chodzimy w takim kostiumie psychologicznym („kompleks krzywdy i zemsty“), jakim nas błędna i płytka wyobraźnia „Czasu“ otuliła. I dlatego obraz naszego stronnictwa, namalowany piórem publicystów „Czasu“ musimy uznać za fałszywy.

My nie osądzamy tak płytko przywódców sanacji, byśmy twierdzili, że gnębiono nas i krzywdzono tylko ze względów osobistych, personalnych! Przypuszczamy bowiem, że kierownictwo sanacyjne posiadało jakąś „ideologię“ polityczną, która była inna, niż nasza! Sanacja, służąc tej swojej „ideologii“, niszczyła inne kierunki ideowe, a między nimi — najostrzej i najbezwzględniej niszczyła nas.

Dziennik endecki zapomniawszy jednak o tym, że sanacja tak niszczyła endecję, jak alkohol niszczy alkohol. W rezultacie nie wie się, gdzie się kończy endecja a zaczyna sanacja. Tak to bywa, gdy się zbyt gorliwie niszczy ideologię, wchłaniając je w siebie...

Nie wystarcza sama satysfakcja dla ofiar hitleryzmu gdańskiego

Sytuacja w Gdańsku głęboko niepokoi polską opinię publiczną. Hitleryzm dokonał już Anschlussu, chętnie się, że ten Anschluss był bezkrwawy. Ze tak bardzo znowu bezkrwawy nie był, świadczą chociażby pastwienia się dzikusów hitlerowskich nad bezbronnymi kolejarzami polskimi, świadczy reportaż tak gorliwego germanofila, jakim jest bezsprzecznie p. Mackiewicz ze „Słowa“ wileńskiego. Obszerną analizę stosunków gdańskich znajdujemy w „Kurierze Poznańskim“, który zamyka swą korespondencję z Gdyni następującym ustępem:

Reasumując, stwierdzamy, że w tej chwili jest konieczne, by opinia polska domagała się od rządu nie tylko samej satysfakcji dla ofiar hitlerowskich pięści. O tym należy pamiętać. Ale niechaj wiedzą hitlerowcy i ci w Gdańsku i ci w Berlinie, że reakcjami uczuciowymi nie zamroczymy sobie trzeźwości politycznej. Spokojnie i konsekwentnie w oparciu o naszą siłę musimy przystąpić do egzekucji naszych podstawowych uprawnień w Gdańsku. Nasza postawa nie samo ubolewanie nad zająściami, musi Niemców przekonać, że nie tylko należy się nam Gdańsk, ale że mogą pogrzebać wszelkie marzenia o panowaniu na wschodzie naszym kosztem.

Gdyby Czechosłowacja czuła za sobą pomoc Polski...

Stosunki między Polską a Czechosłowacją

Głęboko dotknięci śmiercią najukochańszego Szefa

bl. p. MOJŻESZA GUTMANA

wyrazamy żal i serdeczne współczucie pozostałej RODZINIE.

4146g

Personal firmy M. Gutman
fabryka cegieł i betonów.

określił p. Wacław Filochowski jako „cierpkie pobratymstwo“. Czechosłowacja ma na swym sumieniu mnóstwo grzechów w stosunku do Polski. Teraz te grzechy się już mszczą, bo rację ma „Republika“ łódzka, pisząc:

Chodzi bowiem nie o Czechosłowację, ale o granice potęgi niemieckiej.

Czechosłowacja jest tamą, a jeśli tamą pełnia, woda rozleje się daleko...

Oto są polskie zainteresowania sprawą Czechosłowacji. Czechosłowacja jest naszym dłużnikiem, albowiem krzywdziła Polskę przez długie lata. Ale niepodległość i niezależność Czechosłowacji leży również i w naszym interesie, a stąd sympatie społeczeństwa polskiego w nierównej walce Czechów z Niemcami byłyby stokrotnie większe, gdyby nie ucisk Polaków w Czechosłowacji, gdyby nie dawne akty wrogości i niewytłumaczalne polityki czeskiej wobec Polski...

Tak mszczą się grzechy i przewinienia wszelkie. Kiedy byliśmy w biedzie najazdu bolszewickiego Czesi nie mieli dla nas nic, prócz wyniosłości i nienawistnej rezerwy. I wykorzystali ten czas na przesunięcie i utrwalenie granicy na swoją korzyść. Uplęnięto 20 lat.

Polska nie wyrównuje rachunków! Ale jakże by inaczej wyglądała sytuacja Czechosłowacji, gdyby czuła za sobą przyjaźń i pomoc Polski?!

(—si)

Mussolini odwołał posła włoskiego w Dublinie

Paryż, 31. 8. (P) Z Rzymu donoszą, że poseł włoski w Dublinie został nagle odwołany ze swego stanowiska. Według relacji francuskiej prasy demokratycznej, zmiana na stanowisku posła włoskiego w Dublinie stoi w związku z niedawnym pobylem eskadry włoskiej w Ir-

landii, która została bardzo nieżyczliwie przyjęta przez irlandzkich robotników portowych. Marynarze włoscy byli przedmiotem wrogich demonstracji, do których przyłączyła się również ludność katolicka Irlandii.

Wymiana jeńców w Hiszpanii

Londyn, 31. 8. (P) Angielski konsul generalny w Tuluzie otrzymał polecenie swego rządu zamówienia apartamentów w jednym z hoteli tuluskich dla specjalnej misji angielskiej, która zajmie się wymianą jeńców między Hiszpanią republikańską i powstańcami. Misja dla wymiany jeńców rozpocznie swą

działalność w pierwszych dniach września. W kołach zainteresowanych wyjaśniają, że zadania misji ograniczą się ściśle do kwestii wymiany jeńców i że wobec tego nie ma ona nic wspólnego z komitetem dla wycofania ochotników cudzoziemskich z Hiszpanii.

PRZY CHOROBAK KOBIECYCH stosuje się często naturalną wodę gorzką FRANCISZKA-JOZEFA, ponieważ jest ona łatwa w użyciu, a skutkuje delikatnie i niezawodnie. Działaniu, które następuje już po krótkim czasie, nie towarzyszą żadne nieprzyjemne objawy. Zapyt. Wasz. lek.

Hołd kobiet austriackich dla orędowniczki pokoju

Paryż, 31. 8. (P). Na odbytym niedawno kongresie kobiet w Paryżu, delegacja kobiet austriackich wręczyła księżnie Ttholl bukiet kwiatów z adresem hołdowniczym, w którym podkreślono wdzięczność kobiet austriackich dla księżnej za odważne wystąpienie w obronie pokoju i niepodległości Austrii

Robotnicy gazowni wiedeńskiej protestują przeciwko zmniejszonym zarobkom

Wiedeń, 31. 8. (P). W wiedeńskich zakładach gazowych w Leopoldau doszło niedawno do ostrych protestów robotników niezadowolonych z dokonanej ostatnio obniżki płac, przez podwyższenie potrąceń. Kierownictwo zakładu nazwało protestujących robotników „komuni-

stami“ i zagroziło usunięciem ich z pracy. Istotnie w tych dniach kilku robotników gazowni aresztowano pod zarzutem uprawiania agitacji komunistycznej.

Ołbrzymie nadużycia w sowieckim państwowym truście zbozowym

Moskwa, 31. 8. (P). W tych dniach wykryto w państwowym truście zbożowym w Pierwouralsku, okręgu Swierdłowskiego (dawna gubern. Jekatergoburska) na Uralu, otrzymanie nadużycia. Kierownik trustu Winokurow i jego podwładny Dubow sprzeniewierzyli w ostatnich czasach 260 ton zboża, 250 ton wypieczonego chleba i 360 ton mąki.

W najbliższym czasie odbędzie się w Swierdłowsku wielki proces pokazowy.

PROSZĘ DOWIEŚĆ.

Celnik przegląda paszport pasażera na granicy. — Tak, paszport w porządku, ale jak pan dowiedzie, że towarzysząca mu pani jest jego małżonką? — Mój panie, jeśli uda się panu dowieść, że nie jest moją żoną, ofiaruję panu z punktu dziesięć funtów!

(Tit. Bit)

POD OSTRYM KĄTEM

Praktyki Naczelnej Rady Adwokackiej

W związku z nową ustawą o ustroju adwokatury aplikanci „jednorocznymi” tj. tacy, którzy w chwili wejścia w życie ustawy (12 maja br.) nie posiadali roku praktyki — muszą dla możliwości kontynuowania pracy aplikantów odbyć obowiązkową praktykę sądową.

Na zasadzie art. 159 p. 4 tej ustawy dozwolono aplikantom „jednorocznym” wnieść podanie o zwolnienie z praktyki sądowej. Z tej jedynej furtki (bo o dostaniu się na aplikację sądową Żydzi nie mogli nawet marzyć) żydowscy aplikanci skorzystali, wnosząc masowo pisma do Ministerstwa Sprawiedliwości z prośbą o zwolnienie ich z tej praktyki.

W tych dniach otrzymali oni od Izby Adwokackiej w Krakowie pisma powielane, tej treści:

W związku z podaniem wniesionym do Ministerstwa Sprawiedliwości o zwolnienie Pana od aplikacji sądowej, wzywamy Pana na polecenie Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 13 sierpnia 1938 nr. 5693/38 o nadesłanie nam do 3-ch dni szczegółowych danych dotyczących:

1) WYZNANIA PANA

2) NARODOWOŚCI PANA

3) stosunków rodzinnych Pana (w szczególności stanu cywilnego, stosunków majątkowych, imion i zawodu rodziców).

Wszystkie inne żądane przez Naczelną Radę Adwokacką dane są zawarte w osobnych aktach Pana.

Kraków, dnia 17 sierpnia 1938.

Dzian Okręgowej Rady Adwokackiej:
Dr. Stanisław Rowiński m.p.

Udawajmy naiwnych i zapytajmy czełgodną Naczelną Radę Adwokacką, dlaczego w swej cennej odpowiedzi nie zażądała jeszcze dalszych „uzupełnień”. Mogłaby bowiem zapytać aplikantów o kolor ich włosów, o to, co jadają na obiady, czy wolą teatr lub kino, lub też czy hodują w domu psy. Wszystkie te rzeczy mogą bowiem także poważnie wpłynąć na decyzję w sprawie zwolnienia lub nie zwolnienia aplikanta od praktyki sądowej.

Po mowie sira Johna Simona

Czy Niemcy zaryzykują nową wojnę?

Korespondencja własna „Nowego Dziennika“

LONDYN, w sierpniu.

Angielscy historycy XX wieku twierdzą nie bez słuszności, że gdyby w sierpniowych dniach roku czternastego polityka brytyjska była bardziej zdecydowana, jest rzeczą prawdopodobną, że nie doszłoby do tej tragicznej lawiny, jaka pogrążyła świat z rozkazu cesarza niemieckiego. I dlatego dobrze się stało, że 24 marca i 27 sierpnia bieżącego roku wygłoszono mowy, które stanowią dobitne ostrzeżenie dla zamachowców na pokój światowy.

Nie ma nowych elementów w polityce europejskiej od czasu likwidacji niepodległej Austrii. Losy pokoju i wojny spoczywają w ręku jednego człowieka, wyposażonego w większą władzę niż wszyscy dotychczas znani państw pokojowych. Ale pokój — nie oznacza pokoju za wszelką cenę. Dlatego też mowa premiera Chamberlaina z marca br. została powtórzona prawie bez zmian przez jednego z najwybitniejszych członków gabinetu, może przyszłego premiera — Sira Johna Simona.

Znaczenie mowy jest tymbardziej doniosłe, iż według posiadanych przez Londyn zupełnie jednoznacznych informacji, Henlein otrzymał wyraźne dyrektywy wzniesienia powstania w Czechosłowacji. Powstanie to miało nastąpić jako reakcja Niemców sudeckich zagrożonych rzekomo spiskiem „marksistowskim”. Jednocześnie, wedle informacji dość miarodajnych regent Horthy miał zapewnić Hitlera, iż zsynchronizuje akcję armii węg-

Rada Adwokacka ograniczyła się jednak tylko do zapytania o wyznanie, narodowość i stosunki rodzinne. Prawnikowi, który w pierwszym rzędzie obowiązany jest stać na straży ustawy konstytucyjnej, nie czyniącej żadnej różnicy między obywatelami — widocznie dane o wyznaniu i narodowości potrzebne są dla tym bardziej „bezzstronnego” załatwienia tej sprawy... (j)

Dr Zofia Altstädter-Friedhofferowa

lekarz chor. kobiecych i położnik

Kraków, Krakowska 9 — tel. 126-51
powróciła 5805k

gierskiej z ruchami interwencyjnej armii niemieckiej, która naturalnie niezwłocznie przysłała na pomoc „uciśnionym” braciom w Czechosłowacji. Jednocześnie dyplomacja niemiecka wywierająca znaczny wpływ na p. Stojadinowicza, a po części i na MSZ rumuńskie spowodowała zwolnienie Węgier z obowiązku wynikających z klauzul wojskowych traktatu w Trianon. Czechosłowacja zakulisowo interweniowała i protestowała w Bled, ale pod presją „sojuszników” musiała ustąpić. Gdy zaś zbiega się to z uspokajającymi Czechosłowację oświadczeniami p. Stojadinowicza i równoczesnymi maksymalnymi żądania mi ochrony mniejszości węgierskiej w Czechosłowacji, a minimalnymi w Jugosławii i Rumunii — jasnym jest że osławiony niemiecki plan „B” działa nawet w łonie Małej Ententy precyzyjnie. Należy jeszcze dodać, że na niedawnej konferencji sztabów generalnych państw Małej Ententy wniosek ujednoczenia uzbrojenia piechoty postawiony przez Czechosłowację został odrzucony na skutek sprzeciwu Jugosławii, która jak zapewniają źródła angielskie, oddała zamówienie na budowę szeregu fabryk broni firmie Krupp w Essen. Dlatego też — powtarzam — dobrze się stało że przemówiła Wielka Brytania ustami Sira Johna Simona. Jeżeli na temat tej mowy już istnieją lub powstaną kontrowersje w łonie społeczeństwa angielskiego, to dotyczyć one będą jedynie mało ważnych szczegółów. Całe społeczeństwo angielskie bez względu na różnice partyjne zgadza się z poglądem rządu, iż w błędzie jest ten, kto przypuszcza, iż w przyszłym konflikcie światowym Anglia pozostanie neutralna. Jasne słowa nie pozostawiają wątpliwości, że gdy zagrają armaty

228)

— Dlaczego będziemy musieli płacić? — powtórzył z kolei pytanie Winfrieda. — Mój drogi panie, kto przegrywa, ten płaci. Im wyższa przegrana, tym więcej trzeba płacić. Takie są powszechnie przyjęte obyczaje. I to zarówno w grze, jak i podczas wojny. Pożyliśmy od narodu niemieckiego przeszło dziewięćdziesiąt milionów marek w złocie. Najbliższą pożyczkę wojenną będziemy musieli przeforsować w warunkach niezmiernie trudnych, bo socjal-demokraci zrobią wszystko, by nam ją uniemożliwić. A jeśli nieprzyjacieli będzie myślał kategoriami wszechniemieckimi, zapłacimy wówczas nie tylko za zniszczenie Belgii, ale również i za szkody wojenne, wyrządzone na terytorium Francji i w Polsce. Nie dość na tym: Anglicy każą sobie zapłacić za wszystkie okręty, potopione przez nasze łodzie podwodne, a cała Ententa zażąda pokrycia kosztów prowadzenia wojny. W sumie da to kawał grosza...

Hemmerle przerwał, oddychając ciężko, by po chwili kontynuować straszliwe wywody:

— Z drugiej jednakże strony Niemcy pozostaną nietknięte wojną, jakkolwiek Alzację i Lotaryngię stracimy z pewnością, w najlepszym razie zatrzymując jedynie Alzację. W tych warunkach naród niemiecki ciężką pracą pokojową popłaci z czasem koszty czterech lat nieprzerwanych zwycięstw... O, nareszcie jest i kawał!

Młoda, wyraźnie onieśmielona dziewczyna postawiła tacę, nalała z dzbanuszka do filiżanek ciemny napój, i, nie podnosząc oczu na gościa, opuściła w milczeniu pokój. Winfried nie zwrócił na nią najmniejszej uwagi. Namiętna przemowa Hemmerlega zburzyła i pogmatwała wszelkie dotychczasowe pojęcia o wojnie i pokoju, zwycięstwie i klęsce. Przed osłupiałymi czyma młodego oficera wirowała jakaś wymaginowana tarcza ruletki, złożona z wycinków czarnych i czerwonych, po której tańczyła, jak oszalała, biała kulka bez-

radnych myśli. W pewnej chwili przyszło coś nagle Winfriedowi do głowy. Czy nie należałoby wyznaczyć temu wytrawnemu a wszechwiedzącemu politykowi, w jakiej to misji on, Winfried, przyjechał do kraju? Może Hemmerle potrafi wyjaśnić przyczyny i skutki drakańskiego zarządzenia Naczelnego Dowództwa? Bo dotychczasowy światopogląd Winfrieda zapadł się w jakąś otchłań, odbierając mu resztki samodzielności myślenia. Po krótkiej walce wewnętrznej kapitan zdecydował się wyjawić wszystko wobec Hemmerlega, który tymczasem miażdżył zdrowymi zębami jedno z ciastek, podanych do kawy.

Teraz z kolei Hemmerle zeszywniał w zdumieniu, wyrzeszczając oczy na gościa.

— Katolickiego księdza — bełkotał zdławionym głosem — osadzono w więzieniu, jak pospolitego przestępcę? I to wileńskiego wikariusza jenerałnego?

Położył na talerzyku nadgryzione ciastko, sapiąc ze wzburzenia.

— I to po długotrwałej, żmudnej akcji propagandowej wśród katolików, po dwóch kongresach, po mozołnym zjednaniu sobie Watykanu?

Rozejrzał się wkoło, jak gdyby szukając odpowiedzi na zadane pytania. Winfried poczuł, że jego nadzieje były uludą, bo Hemmerle wie tyleż co i on. A poseł mówił dalej, zacinając się ze zdenerwowaniem:

— A więc straciliśmy i Polskę. Żydów odepchnęło się już dawno, a teraz znowu policzek, wymierzony klerowi polskiemu... I gdy dojdzie tam do głosowania nad przyszłym ustrojem państwa i sojuszami, możemy z góry liczyć na wrogi stosunek do Niemiec... Niepodległość Polski jest koniecznością historyczną. Jeśli jednak będziemy mieli kler przeciwko sobie, wtedy Polacy zażądają Poznania i Pomorza...

Hemmerle przerwał na chwilę, by otrzeć zroszone potem czoło.

C. d. v

ARNOLD ZWEIG

INTRONIZACJA
POWIEŚĆ

Z upoważnienia autor
przełożył

Alfred Liefeld

to nie tylko w czeskich górach...

Komedia, jaka rozgrywa się w Pradze poczyna już nużyć świat. Niepokoi ona zaś na pewno Lorda Runcimana, który jak chodzą słuchy chciałby zrezygnować z roli pośrednika pomiędzy hitlerowcami a rządem Czecho-słowacji. Lord Runciman jest zdecydowanie zniechęcony wyraźną złą wolą Trzeciej Rzeszy i dyrektywami skierowanymi z Berlina do Henleina. W szczególności widzi mediator angielski złą wolę w okólniku partii sudetkiej nakazującym strzelać do „marksistów” i Czechów. Dalszym wreszcie dowodem wywierania presji na misję brytyjską jest fakt odbywania „jesiennych” manewrów - monstrze pochłaniających 15 milionów złotych dziennie i wywracających normalny bieg życia obywateli niemieckich dosłownie w całym kraju. Wszystkie te zale przedstawił gabinetowi angielskiemu członek sztabu lorda Runcimana p. Gwatkin. Tak więc zupełnie niewątpliwe oznaki przygotowywanej przez Niemcy awantury wojennej stały się przyczyną nowostarej deklaracji brytyjskiej o niecodziennym znaczeniu. Waga, jaką przywiązuje rząd brytyjski do zagadnienia stosunków czesko-niemieckich, pozwala nakreślić zarysy koncepcji angielskiej zmierzającej do pokojowej regulacji tego problemu. To zaś streszcza się prawie w jednym zdaniu: szeroka autonomia kulturalna i gospodarcza, nic jednak co by sprowadziło rozbiór państwa lub rewolucyjny państwa czeskiego. Mowa Simona wzmocniła niewątpliwie pozycję lorda Runcimana. Ciąg dalszy należy do Niemiec. Czy zaryzykują oni nową wojnę z Wielką Brytanią? Jeżeli tak, oczekujemy ze spokojem jej wyniku.

FELIKS WIRTH

Weizmann przed Komisją Podziału Palestyny

Londyn, 31. 8. ZAT. Komisja do Spraw Podziału Palestyny pod przewodnictwem sir Johna Woodheada wysłuchała wczoraj na poufnym posiedzeniu w gmachu Colonial-Office'u dodatkowych wyjaśnień dra Chalma Weizmana.

Pierwsze swe wyjaśnienia przed Komisją Woodheada dr Weizmann składał przed kilku miesiącami na dwóch posiedzeniach komisji, jeszcze w czasie jej pobytu w Palestynie. Na tamtych posiedzeniach dr Weizmann występował przed komisją w towarzystwie kilku innych członków Egzekutywy Agencji Żydowskiej.

W Palestynie — zakaz rozmów telefonicznych z zagranicą

Jerozolima, 31. 8. ZAT. Rząd palestyński wydał bez uprzedzenia zakaz odbywania rozmów telefonicznych z zagranicą. Zamknięcie zagranicznej komunikacji telefonicznej pozostaje w mocy w związku z zaostrzonymi w ostatnich

Hitler gniewa się na Roosevelta -- kara spada na... Żydów

Bezterminowe odroczenie rokowań z rządem niemieckim

Paryż, 31. 8. ZAT. Ze strony niemieckiej zakomunikowano międzynarodowemu biuru pomocy uchodźcom, że rząd niemiecki nie jest obecnie skłonny do podjęcia jakichkolwiek rokowań w sprawie transferu kapitałów emigrantów żydowskich z Rzeszy. Jak wiadomo, dyrektor biura pomocy uchodźcom w Londynie, George Rublee, miał udać się do Berlina dla podjęcia rokowań z rządem niemieckim w zakresie regulacji wychodźstwa Żydów niemieckich. Obecnie podróż jego została odroczone na czas nieokreślony. Ze strony niemieckiej dano wyraźnie do zrozumienia, że odmowa podjęcia rokowań w sprawie uchodźców, której inicjatorem był, jak wiadomo, prezydent Roosevelt, rządziła

naskutek ostatniego przemówienia prezydenta Stanów Zjednoczonych, w którym zaatakował on Rzeszę Niemiecką.

Doniesienie z Berlina biuro pomocy uchodźcom otrzymało za pośrednictwem rządu angielskiego. Decyzja rządu Rzeszy była przedmiotem konferencji senatora Berengera z Myronem Taylorem, który w tych dniach przybył z Londynu do Paryża.

Z kół biura pomocy uchodźcom ZAT. dowiaduje się, że chociaż nie jest do pomyślenia aby taktyka Niemiec w sprawie uchodźców miała jakkolwiek wpływ na stanowisko Stanów Zjednoczonych wobec Rzeszy, to jednak uniemożliwia ona w obecnej chwili podjęcie zamierzonych rokowań.

Według informacji paryskich „Deutsche Mitteilungen”, rządowi angielskiemu zakomunikowano z Berlina, że organy niemieckie nie podejmą w sprawie uchodźców żadnej dyskusji naskutek gwałtownego przemówienia Roosevelta przeciwko Niemcom, szczególnie zaś

z tego powodu, iż po przemówieniu prezydenta amerykański magnat prasowy Hearst rozpoczął we wszystkich pismach swego koncernu ostrą kampanię propagandową przeciwko Trzeciej Rzeszy.

Niewiadomo jeszcze — dodają „Deutsche Mitteilungen” — czy chodzi w tym wypadku o próbę ze strony Niemiec wywarcia nacisku na Stany Zjednoczone, czy też o dawno już upragniony pretekst do wycofania się z rokowań, któregoż reżim nazistowski nigdy nie zamierzał

dniami przepisami cenzuralnymi. Rzecz jasna, nad wysyłanymi za granicę depešami władze mogą sprawować ściślejszą kontrolę niż nad rozmowami telefonicznymi.

prowadzić z intencją osiągnięcia poważnych wyników.

W międzyczasie nadchodzą do Paryża alarmujące wiadomości o losie emigrantów żydowskich z Niemiec. Genewski komisariat pomocy uchodźcom otrzymuje ze wszystkich stron rozpaczliwe wołania o pomoc. W kilku krajach, graniczących z Niemcami, zakładane są specjalne obozy dla uchodźców, którzy są zmuszani w ostatnim czasie przez organy nazistowskie różnymi sposobami do nielegalnego przekraczania granicy. Rząd węgierski zażądał kategorycznie od kilkudziesięciu emigrantów z Burgenlandu, którzy dotychczas przebywają na francuskim holowniku na Dunaju (część tych uchodźców otrzymała certyfikaty palestyńskie i udała się już do Palestyny), aby w ciągu kilku dni opuścili wody węgierskie. Również z Włoch nadchodzą niepokojące doniesienia o losie około trzech tysięcy uchodźców, którzy od roku 1933 się tam osiedlili. Są oni obecnie ponownie zmuszeni do emigracji, gdyż we Włoszech grozi im w każdej chwili deportacja do Niemiec. Zdaniem komisariatu genewskiego, zakwaterowanie emigrantów w obozach jest jedynym na razie możliwym chwilowym rozwiązaniem problemu, do czasu, gdy uchodźcy otrzymają możliwość emigracji zamorskiej, szczególnie do Australii. W chwili obecnej są prowadzone w tym przedmiocie rokowania z rządem australijskim, i jeżeli wszystkie przeszkody będą usunięte, to i tak plan osadniczy da się zrealizować najwcześniej za kilka miesięcy.

— 00 —

Przywódca robotników włoskich w Ameryce potępia antysemityzm faszystowski

Nowy Jork, 31. 8. ZAT. Na wielkim wiecu włoskich robotników przemysłu krawieckiego znany przywódca robotników włoskich w Ameryce, Luigi Ayonini, poddał ostrej krytyce rasizm i antysemityzm włoski, stwierdzając, że we Włoszech ruch ten jest „sztucznym i odrażającym importem z Niemiec nazistowskich”. Podkreślając wielkie zasługi Żydów dla Włoch, Ayonini ostrzegł, że prześladowania mniejszości w Niemczech i Włoszech stać się mogą bumerangiem, godzącym w Niemców i Włochów w Ameryce.

Dr. Józef Katzner

Krakow, Krakowska 32

telefon 127-53

powrócił

wód prawdy w odniesieniu do kierownika Urzędu Kubiczka udał się, niemniej jednak nie dopatrywał się Sąd łączności pomiędzy korzyściami otrzymywanymi od przemysłowca, a czynnościami urzędowymi Kubiczka. Oskarżony zapowiedział apelację.

Oryginalny powód napadu banayckiego

Tarnów, 31. 8. (t) Jak już donieśliśmy, policja ujęła sprawcę napadu na listonosza pieniężnego w Tarnowie Stanisława Surę w osobie 29-letniego Kazimierza Libery zam. w Tarnowie przy ul. Limanowskiego. Libera, którego odstawiono do więzienia tarnowskiego przyznał się do czynu, wyjaśniając, że powodem tego kroku był zamiar zdobycia pieniędzy dla leczenia się z ciężkiej choroby wenerycznej.

Jak nas informują, Libera po udanym napadzie miał urządzić libację i w tym celu zamówił w sklepach tarnowskich najdroższe wino.

„Jak długo smarowałem”...

Przemysłowiec przemyski skazany za pomawianie urzędników o łapownictwo

Przemysł, 31. 8. (Seg) Wczoraj zapadł w sądzie przemyskim wyrok w sensacyjnym procesie tutejszego przemysłowca Antoniego Wiśniewskiego, oskarżonego o obrazę kierownika Urzędu Miar i Wag w Przemysłu p. Kubiczka i sekretarza tegoż Urzędu p. Müllera. Oskarżony, który prowadzi w Przemysłu fabrykę wag i odważników — zalił się przed naczelnikiem Okręgowym U. M. i W. we Lwowie Nowotarckim, że jak długo wyświadczał wspomnianym urzędnikom rozmaite grzeczności z okazji budowy ich domów, cechowanie jego wytworów fabrycznych odbywało się gładko, a dopiero od połowy 1936, kiedy przestał świad-

czyć im te usługi zaczęło się kwestionowanie wyrobionych odważników, jako rzekomo wadliwych. Zale te ujął p. Wiśniewski dobitnie w słowach: „jak długo smarowałem, to było wszystko w porządku, a jak przestałem smarować to nie idzie”.

Słowa te zaprowadziły przemysłowca na ławę oskarżonych. Na rozprawie ofiarował oskarżony dowód prawdy. Przesłuchano wielu świadków. Wyrok sądu grodzkiego wywołał prawdziwą sensację. Wiśniewski skazany został na karę aresztu przez dwa miesiące i grzywnę w kwocie 500 zł. za zniesławienie urzędników. Sąd stwierdził w uzasadnieniu, że do-

Duhamel i Goebbels

Ciekawa dyskusja na marginesie artykułu znakomitego pisarza francuskiego

Udział Żydów w kulturze niemieckiej

Georges Duhamel jeden z najciekawszych pisarzy francuskich czasów naszych, członek Akademii Francuskiej, ogłosił przed kilku tygodniami w paryskim „Figaro“ artykuł, który wzbudził najwyższe zainteresowanie szeregu wybitnych pisarzy emigracji niemieckiej. Duhamel nawiązał do przemówienia szefa propagandy niemieckiej dra Goebbelsa, który m. in. wyraził się, że narodowy socjalizm nie mógł tolerować, by Żydzi nadal reprezentowali kulturę niemiecką. Goebbels przyznał więc, że Żydzi w oczach świata reprezentowali i nadal jeszcze reprezentują kulturę niemiecką. Gdyby się dr Goebbels chciał zastanowić nad zagadką tego ciekawego zjawiska — pisał Duhamel — musiałby dojść do bardzo ciekawych wniosków. Niemcy wydali poetów muzyków malarzy, uczonych, którzy zajmują pierwsze miejsca w panteonie ludzkości wszystkich epok.

„Ludzie mojej epoki — pisze Duhamel — kochali czcili i poważali stare Niemcy przed wojną, podczas wojny, po wojnie i wbrew wojnie. Nastąpił jednak w historii tego wielkiego i tak płodnego w geniuszy ludu moment, w którym Niemcy odwrócili się od swych cnót naturalnych i zaczęli hołdować fantomom potęgi, bogactwa i hegemonii nad światem. Od tego momentu geniusz niemiecki poszedł na urlop. Nietzsche i Wagner są ostatnimi przedstawicielami tych starych, pełnych chwały Niemiec... Żydzi wypełnili powstałą lukę. Znaleźli miejsce puste i z wrodzoną sobie zręcznością dołożyli wszelkich starań, by Niemcy nie odczuły braku pisarzy dziennikarzy i artystów, ba nawet filozofów. Niech się p. Goebbels nad tym zastanowi, a przyzna mi chyba rację“ — tymi oto mniej więcej słowy kończy świetny pisarz francuski swój artykuł w „Figaro“.

Doskonale redagowany tygodnik emigracji niemieckiej „Das neue Tagebuch“ zwrócił się — jak już wspomnieliśmy — do szeregu wybitnych pisarzy niemieckich z prośbą o wypowiedzenie się na marginesie artykułu Duhamela. Hr. Coudenhove - Kalergi bez reszty solidaryzował się z artykułem Duhamela. To samo uczynił Emil Ludwig. Natomiast René Schickele potraktował artykuł Duhamela jako żart, nie przywiązując do niego zbyt wielkiej wagi.

Albert Einstein wysunął poważne zastrzeżenia. „Prawdą jest — pisze Einstein — że Niemcy pod wpływem zaborczego imperializmu wiele straciły w dziedzinie inwencji kulturalnej. To osłabienie twórczości kulturalnej Niemiec nie było jednak tak zupełne i nie różniło się od osłabienia twórczości innych narodów. Rację ma Duhamel, gdy utrzymuje, że przeważ-

ną część zadań kulturalnych wzięli na siebie Żydzi, ale Duhamel nieco wyolbrzymił zasięg inwencji żydowskiej“.

Bruno Frank, znakomity autor „Cervantesa“, zgadza się zupełnie z Duhamelem, wywodząc, że 19-te stulecie zajmuje w historii ludzkości miejsce zaszczytne. Stworzyło powieść francuską i rosyjską, nowe malarstwo francuskie, dużą rolę odegrało w muzyce i w filozofii. W 20-tym stuleciu osłabła nieco twórczość oryginalna wielkiego formatu, ale spuścizna była olbrzymia. Pierwsze dziesiątki lat nowego stulecia poświęcone były administracji tej spuścizny. W Niemczech brali Żydzi bardzo żywy udział w twórczości kulturalnej. Bez żydowskich reżyserów nie byłoby teatru niemieckiego, który aż do hitlerii tak żywo interesował świat cały. Liebermann, bezsprzecznie spadkobierca wielkich tradycji, stworzył dla Niemiec świat impresjonizmu. Poeta tej miary co Hofmannsthal zawiadywał w sposób najbardziej subtelny spuścizną mowy niemieckiej, którą zosta-

Dr HANNA FLEISCHMAN

STOMATOLOG

powróciła i ordynuje

Kraków-Podgórze, ul. Zamojskiego 26

Telefon 153-46

wili mu romantycy aż do Nietzschego. Jakaż przepaść istnieje między tym bogactwem i subtelnością Hofmannsthal'a a obecnym słowem niemieckim! To intuicyjne wyczuwanie ciężaru gatunkowego słowa niemieckiego, jakie charakteryzuje Hofmannsthal'a doprowadza po prostu do absurdu obłęd rasizmu. Bo to, co teraz jest w Niemczech, zasługuje tylko na miano humbugu i ordynarnej demagogii. Czegoś podobnego nie potrafił nawet zrozumieć intelekt tak czysty jak Duhamel — kończy swe uwagi Bruno Frank.

Znany historyk Valeriu Marcu, polemizuje natomiast z Duhamelem, twierdząc, że jeśli Żydzi naprawdę uwierzą, że są twórcami całej kultury niemieckiej, zostaną duchowo ujarzmieni przez narodowy socjalizm. Dyktatura tym się odznacza, że drogą dekretów rzuca problemy na ekran dyskusji. W ten sposób zadekretowano „sprawę żydowską“, a prof. Walter Frank mógł oświadczyć, że w centrum nauki niemieckiej znajduje się antysemityzm. Z tą samą racją mógł zadekretować, że w centrum nauki jest kwestia łysiny. W nauce niemieckiej

UPRAWNIONA DENTYSTKA
ANNA WEISSENBERG
Kraków, Krowoderska 6. — Tel. 132-35
POWRÓCIŁA

trudno odgraniczyć to, co w niej jest żydowskie od tego, co jest niemieckie. Nie należy sprawy żydowskiej czynić ośrodkiem problematyki współczesnej.

Arnold Zweig również nie zgadza się z Duhamelem, ale jego analiza problemów poruszonych przez Duhamela jest znacznie głębsza i daleka od paradoksalności zasymilowanego historyka Valeriu Marcu. Warto problemom poświęcić bliższą uwagę — powiada autor „Griszy“ — jeśli je porusza człowiek tej miary co Duhamel, nawet jeśli się nie zgadzamy z jego ujęciem. Nie jest więc prawdą, że Żydzi niemieccy reprezentują kulturę niemiecką, bo niemiecka kultura jest produktem współdziałania i współpracy żydowskich i nieżydowskich talentów i sił. Pamiętać jednak zawsze musimy o tym, że dzięki zapanowaniu ideału potęgi w umysłowości niemieckiej nastąpiło poważne przegrupowanie, dla którego symbolem może być Bismarck. Gdy wychowawcą społeczeństwa niemieckiego stał się Bismarck, nastąpiła w ciągu trzech generacji wyrugowanie człowieka ducha i zastąpienie go człowiekiem sukcesu. To, co nie udało się Fryderykowi Wielkiemu, udało się Bismarckowi. Szlachta niemiecka musiała wydać ze swych rąk jedną domenę za drugą. Ponieważ dla Żydów zamknięte były wszystkie placówki, przeto wypełniają wolne zawody, gdzie decyduje talent, a nie czynniki uboczne. Doszło do tego, że w pierwszych dziesiątkach dwudziestego stulecia wybija się w życiu umysłowym Niemiec plejada talentów żydowskich, które „zagarniają“ dziedzinę leżącą odłogiem. Niemcy gardzą bowiem kulturą. Jest to spuścizna junkrów pruskich. Wystarczy porównać Bismarcka z Disraelim, by zrozumieć doniosłość tego zjawiska. Rozumie się samo przez się, że nie należy generalizować bo i wśród junkrów były wybitne jednostki, które miały zrozumienie dla kultury współczesnej, podczas gdy z drugiej strony byli też Żydzi, którzy duchowo tkwili jeszcze w raniach ghetta. Ale junkrzy jako klasa reprezentowali państwo, a bojąc się jak dzumy ducha, nienawidząc demokracji i lękając się rewolty ludu niemieckiego, łatwo rezygnowali z kultury. Oni i ich spadkobiercy dobrowolnie wyrzucili jako niepotrzebny balast tradycję kultury niemieckiej, by zatrzymać władzę w swym ręku. Nie mając odwagi obrzucania błotem Goethego, znieważają Henryka Manna, Einsteina i Freuda. Nie chcąc się przyznać do swej nienawiści kultury współczesnej, ukrywają ją pod maską brutalnego antysemityzmu. Doszło do tego, że miejsce, które ongiś zajmował Wilhelm Humboldt, zajmuje obecnie Goebbels...

(K)

Tatry we mgle... nienawiści

Korespondencja własna „Nowego Dziennika“

Zakopane, koniec sierpnia

Na pozór nic się nie zmieniło. Te same kontury Tatr, majestatycznych i pięknych, taka sama może co przed laty plejada turystów, ciągnących z wszystkich zakątków Polski ku granicom tatrzańskim. A jednak — inna tu teraz panuje atmosfera; szlaki turystyczne stały się bardziej niepewne i śliskie — niebezpieczniejsze.

Nie jest to żadna psychoza, lub przeczuwanie spowodowane wydarzeniami ostatnich kilku lat, miesięcy i dni — wykazują to bowiem codzienne fakty, bezwzględne w swej brutalności i skutkach.

Niejednego z nas piękno Tatr skierowało na górskie szlaki; Turysty tworzyli razem jedno ogromne bractwo, związane zrozumieniem dla piękna przyrody, kultywujące miłość dla polęgi tatrzańskich wierchów. Ostatnio liczba

przykazań turystycznych wzrosła — obok nakazów miłości przyrody, niesienia wzajemnej pomocy, pojawiły się nakazy bojkotu i nienawiści, nakazy brutalnej walki, wykute rylcem na załomach skalnych, na drzewiach domów turystycznych, w księgach pamiątkowych schronisk.

Szlakami z całej Polski przedostała się zaraza znacząca brutalną sieją swój pochód. Turysty z Poznańskiego, czy ze Śląska przywieźli z sobą prócz bagażu turystycznego swoisty, rodzimy bagaż „narodowych“ poglądów, brutalnych haseł, wzywających do bezwzględnej walki „z obcym zalewem“ i zatruwających atmosferę tatrzańską jadłem nienawiści. Schroniska, które dawniej były miejscem skupiającym bractwo turystyczne, związaną umiłowaniami przyrody tatrzańskimi — przyjęły również te hasła i w księgach tychże schronisk widoczne

są mieczyki Chrobrego z wyrażonymi obok nich „pobożnymi“ życzeniami — ten cały dobrze nam znany z ulotek i piśmideł stek obelg i kalumnii.

W Zakopanem rozbrzmiewają te hasła na każdej ulicy, często zdarzają się wypadki napaści na przechodniów żydowskich, grupy oenerowców hasają, po parku, po Krupówkach znacząc szczerbami rozbitych szyb pochód „ideologii“ brutalnej nienawiści. Zarazą przedostała się wszędzie — do kawiarni i lokali, wytwarzając nieznosną atmosferę. Onegdaj dopiero wybito szyby w kilku najpoważniejszych sklepach żydowskich, na głównej ulicy, kiedyindziej pobito brutalnie kołem właściciela jednej z tutejszych firm, i tak codziennie. Wypadki się mnożą, wpływając ujemnie na frekwencję gości.

W ten to sposób piękno tatrzańskich szczytów zasnuwane zostało oparami brudnej mgły. Musimy czekać i wierzyć wywieszonym na Krupówkach przepowiedniom meteorologicznym, „że po opadnięciu mgieł nastania słoneczna pogoda“.

D. Einhorn

Czwartek, 1 września!

STACJE KRAJOWE

KRAKÓW 6.45 Audycja poranna; 8 Muzyka (płyty); 8.50 Skrzynka dla dzieci wiejskich w opr. Toli Rettingerowej; 11.57 Sygnał czasu, hejnał z wieży Mariackiej; 12.03 Audycja południowa; 14 Muzyka (płyty do Katowic); 15.10 Lokalne wiadomości gospodarcze; 15.15 „Wyprawa po skarby” aud. dla dzieci starszych w opr. Wandy Boyé (część IV i ostatnia); 15.30 Odczyt: „O niektórych naszych zwierzętach łownych”, wygł. dr. Józef Fudakowski; 15.45 Wiadomości gospodarcze; 16 Koncert solistów. Wykonawcy: Alicja Bandurska-Olszanowska (sopr.) i Józef Zakheim (skrz.), akomp. S. Chones; 16.45 „Sprawiedliwy podział łupów”, pogadankę wygł. dr. Zofia Kozłowska-Wojciechowska; 17 „Kraków wczorajszy i dzisiejszy”: dr. Krystyna Pieradzka: „Jak pan Antoni Żywokost na Gandziarach Gandziarowski kandydował na radcę...”; 17.10 „Miniatury kwartetowe” w wyk. kwartetu smyczkowego rozgłośni krakowskiej w składzie: Stanisław Mikuszewski (I skrz.), Herbert Nierychło (2 skrz.), Henryk Zarzycki (altówka), Józef Makowicz (wiolonczela) do Katowic i Łodzi; 17.50 Odczytanie programu na dzień następny; 17.55 Wiadomości bieżące; 18 Olimpijski lekarz, pogad. wygł. dr. Tadeusz Pawlikowski; 18.10 Muzyka skandynawska (płyty); 18.30 Ze Lwowa: Oryg. Teatr Wyobraźni: „Szczęśliwi”; 19 Z naszych pieśni — wyk. Chór Kolejarzy „Hasło” z Bydgoszczy pod dyr. Czesława Kabacińskiego; 19.20 Pogadanka aktualna; 19.30 Z Poznania: koncert rozrywkowy „Echa morskie”; 20.45 Dziennik wieczorny i pogadanka aktualna; 21 „Zagadnienia”: „Czy Polska jest przedludniona?” odczyt wygł. dr. W. Ormicki, docent U. J.; 21.10 Transmisja z Dorocznej Wystawy Radiowej z gmachu YMCA w Warszawie; koncert rozrywkowy; 21.50 Wiadomości sportowe; 22 Lokalne wiadomości sportowe; 22.05 płyty lokalne; 22.55 Przegląd prasy; 23 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, komunikat meteorologiczny.

WARSZAWA 15.30 Skrzynka ogólna — dr. M. Stępski; 17 Muzyka taneczna w wyk. zesp. Jana Różewicza, tr. z D. W. R.; 21 Audycja dla wsi; 22 Polska muzyka kameralna w wyk. Kwartetu Polskiego.

KATOWICE 13.50 Wiadomości bieżące; 15.10 Giełda zbożowa i towarowa; 15.30 „Wyacamy pełni słońca i radości” — pogad.; 17 „Usuwajmy zakłócenia w odbiorze radiowym”; 17.50 Wiadomości rolnicze; 17.55 Program; 21 „Z życia gospodarczego Śląska”; 22 Wiadomości sportowe; 22.05 „Za miedzą” — aud. słowno-muzyczna.

LWÓW 8—9 Wesołe „Dzień dobry”; 14 Muzyka lekka z płyt; 14.15 Recital fortepianowy dr. Henryka Günsberga; 14.35 Muzyka lekka z płyt; 15 Giełda lwowska; 15.05 Wiadomości gospodarcze i społeczne; 15.10 Program; 15.30 Fragment powieści Jana Kowalskiego „Nad jeziorem” z ilustracjami muz.; 17 Wiadomości bież. z miasta i prowincji; 17.10 „Polska pieśń ludowa w artystycznym wykonaniu; 17.40 „Czytamy Sienkiewicza”; 19.55 Lokalne wiadomości sportowe; 18.10 Z włoskich oper (płyty); 21 Aktualności.

Łódź 13.45 Utwory Karola Szymanowskiego (płyty); 14.15 Wiadomości giełdowe; 14.20 Muzyka obiadowa; 15.30 Literatura przed mikrofonem dla wszystkich; 17 Pogadanka aktualna; 17.50 Jak spędzić święto? 17.55 Program; 21 „Przed nowym rokiem pracy rzemieślniczego Instytutu im. Józefa Piłsudskiego w Łodzi”; 22 Lokalne wiadomości sportowe; 22.05 Koncert życzeń.

STACJE ZAGRANICZNE.

JEROZOLIMA (449.1) 16.30 Sygnał czasu, komunikaty; 16.30—19 Program arabski; 19 Program hebrajski, pogadanka językowa J. Lawnego; 19.20 Recital wiolonczelowy F. Pollaka; 20 Sygnał czasu, komunikat meteorologiczny, aktualia; 20.15 Program angielski sygnał czasu, wiadomości bieżące; 20.30 Muzyka z płyt; 21.30 Koniec programu.

18 LONDYN REG.: Muzyka lekka; BUDAPESZT II: 18.15 Muzyka jazzowa; RADIO ROMANIA: 18.17 Muzyka taneczna; OSLO: 18.25 Recital organowy; DROITWICH: Koncert chór; BELGRAD: 18.30 Koncert orkiestry; SOTTENS: Sonaty Beethovena w wyk. Schnabla; LAHTI: 18.40 Muzyka wiolonczelowa; TALLIN: Muzyka orientalna.

19 LYON: Współczesne melodie operetkowe; DROITWICH: Muzyka taneczna; LILLE: Koncert orkiestry; RYGA: 19.10 Koncert symfoniczny; RADIO ROMANIA: 19.15 Recital fortep.

TO I OWO

Cele tortur w więzieniu w Filadelfii

Ameryka ma nową sensację. W więzieniu w Filadelfii zmarło nagle przed kilkanaście dniami 4 więźniowie. Śmierć — jak stwierdzono — nastąpiła przez zaduszenie i poparzenie parą.

Prokurator Boyle, prowadzący śledztwo w tej niezwyklej sprawie przesłuchał jednego ze strażników, Francis Smitha, znajdującego się na wolności za kaucją 2500 dolarów.

Zeznania jego trzymane są w ścisłej tajemnicy.

Prokurator Boyle oświadczył jedynie prasie — że wyniki dochodzenia spowodują aresztowanie 8 osób, lecz nie wyjaśnił czy chodzi o dozorców — czy też o wyższych urzędników więzienia. Stwierdził tylko, że zeznania Smitha nie obciążają dyrektora więzienia W. Millsa. Prokurator stwierdził dalej, że temperatura w celach, gdzie przebywali więźniowie dochodziła do 50 stopni Cel.

Prokurator Boyle zamierza w tych dniach przeprowadzić próbę i umieścić w celach, w których znaleźli śmierć więźniowie, 4 dozorców. Następnie zamknąć okna i wentylatory i rozgrzać kaloryfery do tejże samej temperatury 50 st. C.

Prokurator pragnie się przekonać czy separatki zostały skonstruowane w tym celu by torturować więźniów. Sprawa ta wywołała olbrzymie wzburzenie w całej Ameryce. Dzienniki domagają się aresztowania całego personelu więzienia w Filadelfii.

Zgon słynnego dyrygenta brytyjskiego

W wieku lat 65 zmarł w Londynie słynny kompozytor i kapelmistrz angielski sir Landon Ronald. Zmarły był ongiś dyrygentem italskiej opery w Covent Garden, potem zaś prezesem akademii muzycznej Guild Hall i kierownikiem słynnych koncertów w Albert Hall. Zmarły pozostawił po sobie bogatą spuściznę kompozytorską. Przez pewien czas był także akompaniatorem słynnej śpiewaczki angielskiej Melba w czasie jej tournée po Anglii i Ameryce.

Dyktator Turcji zagra w filmie

Kemal Atatürk, prezydent i dyktator Turcji — przyrzekł swój osobisty udział w realizacji filmu historycznego osnutego na tle odrodzenia państwa tureckiego, którego reżyserem będzie znany filmowiec niemiecki G. W. Pabst. Prezydent obiecał nie tylko wszelkie ułatwienia w pracy, ale weźmie też udział w filmie, grając swoją własną rolę. Film ten nakręcony będzie częściowo w Paryżu — częściowo w Istambule.

Dzieje wizytówki

Naogół nie wie się o tym, że wizytówka ukazała się po raz pierwszy w Europie czterysta lat temu. Ale Chińczycy używali wizytówek już znacznie wcześniej. W kraju przysłowitowych formułek grzecznościowych wizytówki ozdobione były pompatycznymi tytułami. Zresztą, jeszcze i dzisiaj nie rzadko widzimy wizytówkę Chińczyka, na której wypisano około 30 tytułów. W Europie jednak pierwsze wizytówki ukazały się dopiero w drugiej połowie 16 wieku. W archiwach Wenecji przechowywana jest pierwsza wizytówka europejska — na której widnieje nazwisko: Jean Westertroff. — Pochodzi ona z roku 1560. Właściciel wizytówki, który był studentem, na kartce obok swego nazwiska wypisał optymistyczną sentencję: „Nadzieja mnie podtrzymuje”.

Coś nowego o żmijach

Amerykański zoolog Clifford Pope wdał niedawno obszerną pracę o życiu żmij, w której pro-

KĄCIK MODY

Jesienny sezon w wielkim świecie mody

Paryż i Londyn zdecydowały już jakie kolory będą lansować w tym sezonie. A więc Paryż wybrał ognistą brązowość lasu o zachodzie / słońca, ziemistą zielen i prawie czarną czerwien orzyn. Londyn natomiast skłania się w stronę żółtej zieleni cyklamenu. Nowością angielską jest jedwabna bluzka w ukośne pasy złote, czarne i purpurowe, noszona do czarnego kostiumu z długim obcisłym żakietem. Nawet Nowy Jork usiłuje w tym roku zabierać głos w kwestiach mody. Ameryka wybiera odcienie liści jesiennych złocisto-szmaragdowych. Do tego dochodzą łagodne odcienie szarobłękitne i turkusowo-niebieskie. Obok tych kolorów sygnalizują nam z oceanu kolory: granatowy, fioletowy i czarny. Skończy się jak co roku w Paryżu — że kolor czarny i biały zwycięży na całej linii.

Podobno bardzo będą modne suknie i bluzki przybrane aksamitem obojętne, czy całość będzie z wełny, jedwabiu czy tafty. Tafta zamierza zawojować rynek. Będą stylowe przybrania z aksamitu, drobne kokardki, szerokie poprzeczne plisy, szarfy, będą kołnierzyki z żabotami i mankietiki. Co do okryć, to oprócz sportowych z kieszeniami, spotykamy peleryny na podszewce z małymi kołnierzykami z futra lub aksamitu; proste, lekko wcięte palta z wąskimi szalowymi kołnierzami z futra, przedłużającymi się z obu stron, aż do końca długości.

Sportowe stroje niekoniecznie muszą być utrzymane w jednym kolorze — widzimy na modelach dwu i trzykolorowe kombinacje. Jednolitość w sporcie zdecydowanie poszła w zapomnienie, a jednym z kanonów obecnej mody stała się wielobarwność. Nawet takie stateczne miasto jak Londyn poleca do czarnych i granatowych kostiumów, cyklamenowe bluzki, przybrania ze skóry w jaskrawych kolorach, kolorowe torby, rękawiczki i kwiaty do butonierek.

Wstążki, koronki, hafty, koralowe i jedwabne, guziki, pąjety — to wszystko spotyka się na co drugim modelu. Naogół dominują reminiscencje wschodnie, a w pierwszym rzędzie chińskie. Kimonowe fasony rękawów, kołnierzyki mandarynowe, małe kamizelki z chińskimi kołnierzykami. Wąskie kasaki przypominają styl Persji — kombinowany zresztą z chińszczyzną. Oprócz szerokich rękawów wschodnich spotyka się dużo wąskich rękawów z wysokimi mankietami, lub poszerzone zmarszczkami w górze. Do bluzek nosi się zapięte z przodu kamizelki sportowe lub ozdobne, zależnie od okazji. Do bluzek deseniowych kamizelki są pod kolor kostiumu lub płaszcza. Haftowane, ozdobne „wschodnie” kamizelki nosi się nawet do sukien popołudniowych zamiast bolerka.

Céline.

tuje wszystkie nagromadzone przez legendy i klechty nieścisłości dotyczące życia gadów. Uczony stwierdził, że żmije nie osiagają wcale fantastycznego wieku, żyją bowiem najwyżej 25 lat. Nie słyszają również muzyki, są bowiem głuche i nie mogą zatem tańczyć w rytm jakiejś melodii. Tresowane przez fakirow żmije i węże poruszające się rytmicznie w takt fujarki — wykonują to na rozkaz nie dostrzegalnych ruchów fakirow. Głos nie odgrywa przy tym żadnej absolutnie roli. Nie jedzą również roślin i nie mogą być żywione tego rodzaju pożywieniem. Błyskawiczność ruchów żmij i ich szybkość poruszania się jest również legendą. Jadowna amerykańska żmija, zwana „Biczem” slynąca z błyskawicznych ruchów, na krótkim stosunkowo odcinku drogi nie posuwa się szybciej niż 5 km na godzinę.

BUDAPESZT: 19.20 Recital fortep.; MEDIOLAN: 19.30 Muzyka rozrywkowa; LAHTI: 19.45 Muzyka popołudniowa; RADIO ROMANIA: Solo na harfie.

20 DROITWICH: Koncert symfoniczny, z Queens's Hallu; KOPENHAGA: Utwory Saint Saens w wyk. ork.; SOFIA: Recital śpiewaczy; POSTE PARISIEN: 20.15 Music-Hall; RADIO ROMANIA: 20.25 Koncert ork. i soliści; FLORENCJA: 20.30 Muzyka popularna; RADIO PARIS: Koncert symfoniczny; SOTTENS: Festival muzyczny w Lucernie; w progr. koncert symfoniczny, pod dyr. Mengelberga.

21 BRUKSELA FRANC.: Koncert ork. symfonicznej; LONDYN REG.: 21 Muzyka taneczna; RZYM: „Loreley” — opera Catalaniego; KOPENHAGA: 21.15 Muzyka na organach; FLORENCJA: 21.30 Koncert orkiestry; TULUZA: 21.30 Melodie operetkowe; MEDIOLAN: 21.35

Recital fortep.; SZTOKHOLM: 21.40 Piosenki wiedeńskie.

22 SOFIA: Muzyka taneczna; KOPENHAGA: 22.20 Koncert; MEDIOLAN: Muzyka lekka; SOTTENS: 22.30 Muzyka taneczna.

23 KOPENHAGA: Muzyka taneczna; HILVERSUM I: 23.10 Muzyka taneczna; MEDIOLAN: 23.15 Muzyka taneczna.

DWA KONCERTY Z D. W. R. DLA RADIOSŁUCHACZY.

Dnia 1. IX. Polskie Radio transmituje dwa koncerty dla radiosłuchaczy z D. W. R. O godzinie 17-ej koncert muzyki tanecznej w wykonaniu zespołu Jana Różewicza i o godz. 21.10 audycję rozrywkową p. t. „Na swojską nutę”, w wykonaniu znanej śpiewaczki Wandy Wermińskiej, utalentowanego skrzypka Władysława Wochniaka, zespołu harmonistów Sucheckiego i Stecia oraz chór Zaremby.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Produkcja światowa metali półszlachetnych

Metale nieżelazne — cynk, cyna, miedź, ołów i aluminium, posiadają dla przemysłu współczesnego duże znaczenie. Spożycie ich stale się zwiększa w związku ze wzmożoną pracą zakładów wytwarzających sprzęt na potrzeby wojenne, a następnie w związku z rozwojem przemysłu elektrotechnicznego.

Produkcja metali nieżelaznych w ciągu ostatnich lat stale wzrasta, — jak to wykazują liczby następujące:

	Produkcja w 1.000 ton				
	Cynk	Ołów	Miedź	Cyna	Alumin.
1900 r.	474.8	871.3	512.7	81.6	7.3
1929 r.	1440.3	1703.0	1760.9	184.2	273.0
1932 r.	836.6	1103.1	903.7	116.7	139.7
1936 r.	1513.5	1579.2	1784.4	174.1	399.3
1937 r.	1505.4	1722.0	2062.0	191.9	501.7

Jak widzimy, produkcja metali półszlachetnych w roku ubiegłym przekroczyła poziom roku 1929, najpomyślniejszego z lat powojennych. W kryzysowym roku 1932 produkcja wszystkich metali gwałtownie spadła, ale już w 1936 r. podniosła

się do poziomu 1929 roku, aby w roku następnym ten poziom przekroczyć.

Przytoczyliśmy liczby produkcji za 1900 rok i na odcinku prawie 40 lat uderza przede wszystkim potężny rozwój produkcji aluminium, „najmłodszego dziecka” w rodzinie metali półszlachetnych, który stał się podstawą dla rozwoju w pierwszym rzędzie przemysłu lotniczego. Produkcja aluminium zwiększyła się 69-cio krotnie.

Które kraje są największymi konsumentami tych metali?

Cynku najwięcej konsumuje Belgia, potem Stany Zjednoczone i Niemcy. Miedzi najwięcej konsumuje Szwecja, następnie Anglia, Stany Zjednoczone, Niemcy, Kanada, Belgia. Cynę — najwięcej konsumują Stany Zjednoczone i Anglia dla potrzeb głównie swojej produkcji blachy ocynowanej dla przemysłu konserwowego następnie idą Szwecja, Niemcy. Największymi konsumentami ołowiu są: Anglia, Belgia i Stany Zjednoczone, wreszcie największym konsumentem aluminium są Niemcy a potem Anglia i Stany Zjednoczone.

Znaczny wzrost obiegu pieniężnego w Polsce

Ogólny obieg pieniężny w Polsce zwiększył się w ciągu roku, t. j. na dzień 31 lipca w porównaniu ze stanem z końca lipca 1937 r., o 95.3 miln. zł. Według danych G. U. S. całkowity obieg pieniężny wynosił bowiem na 31 lipca 1937 r. 1.467.4 miln., a na 31 lipca 1938 r. 1.562.7 miln. zł. Przy tym obieg biletów Banku Polskiego wzrósł z 1.019 miln. do 1.123.5 miln. zł., a więc o 104.5 miln. zł., gdy natomiast obieg bilonu spadł z 448.4 miln. do 439.2 miln. zł. Obieg bilonu srebrnego zmniejszył się z 364 miln. do 354.9 miln., a innego z 84.4 miln. do 84.3 miln. zł.

Ustawodawstwo gospodarcze

Ukazał się Dziennik Ustaw R. P. Nr 64 z dnia 30 bm., w którym opublikowano m. in. następujące rozporządzenia o charakterze gospodarczym:

rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 bm. o tymczasowym wprowadzeniu w życie postanowień 2-go protokołu dodatkowego do konwencji handlowej i nawigacyjnej między Rzeczpospolitą Polską a królestwem Rumunii z dnia 23 czerwca 1930 r. (poz. 485);

rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 bm. wydane w porozumieniu z ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i R. R. w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 26-go kwietnia br. o zniżkach celnych i zwolnieniach od cla. (poz. 486).

Zakończyły skup zboża młyny — rozpoczęło wojsko

Polska Agencja Agrarna donosi: Jak nas informują z miarodajnego źródła, sytuacja na krajowych rynkach zbożowych uległa pewnemu wyrównaniu. Młyny, które w związku z wejściem w życie od dnia 5 września br. ustawy o opłatach od mąki i kaszy chciałyby przed tym terminem sprzedać jak najwięcej mąki i nie ponosić od niej opłat, pokryły swoje bieżące zapotrzebowanie mniej więcej już od dnia 25 sierpnia br. Obecnie młyny przestały kupować. Nie wpłynęło to jednak deprymująco na ceny, gdyż rozpoczęło już zakup zboża wojsko. W tej chwili skupuje wojsko zboże na terenie woj. warszawskiego, w najbliższych dniach rozpocznie zakupywać i na innych terenach.

Kiedy nastąpi wznowienie eksportu ogórków do U. S. A.?

Organizacja wytwórców konserw ogórkowych czyni obecnie starania, ażeby w pierwszych dniach września odwołane zostało zarządzenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu odnośnie chwilowego wstrzymania eksportu tych konserw do U. S. A.

Jak wiadomo, zarządzenie wywołane zostało zupełnym chaosem, jak i zapanował wśród amerykańskich odbiorców polskich ogórków w związku

z intensywną kampanią sprzedaży, prowadzoną na odmiennych od dotychczasowych zasadach przez kilka bekonjarni. (Kabel)

Wolą angielskie funty od niemieckich marek

W pierwszym półroczu zakupiła Anglia w Jugosławii, na Węgrzech i w Rumunii 150.000 wagonów kukurydzy, płacąc wyłącznie dewizami i tym samym stała się największym odbiorcą kukurydzy na południu Europy. Obecnie toczą się pertraktacje w sprawie skupu przez Anglię wielkich ilości kukurydzy ze zbioru tegorocznego. Wielkie zakupy kukurydzy we wspomnianych państwach oraz pszenicy w Rumunii uważane są za formę pomocy gospodarczej oraz przeszkodę zamierzonej przez Niemcy ekspansji na południowo-europejskie rynki zbożowe.

Filc ze starej skóry

W pogoni za oszczędnością i wynalazkami, Niemcy wynajdują coraz to nowe sposoby użytkowania starych przedmiotów. Ostatnio postanowiono ze starej zużytej skóry podeszwowej fabrykować filc gorszego gatunku, któryby służył do wyrobu kapeluszy.

KRAKOWSKA GIEŁDA ZBOŻOWA.

KRAKÓW, 31. 8. Pszenica jednolita dworska czerwona 22.50—23, biała 22.50—23, zbierana targowa 22—22.25, żyto jednolite dworskie 16.75—17, zbierane targowe 16.25—16.50, jęczmień przemalowy 15.50—16, pastewny 15.50—15.75, owies jednolity dworski 15.75—16, zbierany targowy 15.25—15.50, mąka pszenna gat. I. wyciąg 30% 40.75—43.25, gat. I. 50% 35.75—39.75, gat. IA 65% 34.25—35.25, razowa 95% 28.75—29.25, gat. II. 30—65% 32.75—33.75, gat. IIIA 50—65% 27.25—28.25, gat. III 65%/70% 20—21, pastewna 19—13.50, mąka żytnia okręgu krakowskiego gat. I. 50% 29—29.75, gat. I. 65% 27.50—28.25, razowa 95% 21—21.50, gat. II 50—65% 16—16.50, mąka żytnia okręgu poznańskiego gat. I. 50% 29.25—29.75, gat. I. 65% 27.75—28.25, otręby pszenne standardowe mialkie 10.25—10.50, średnie 9.75—10, żytnie standardowe 9.25—9.75, obroty I tendencje: pszenica 15 wyczekujący, żyto 15 wyczekujący, jęczmień 25 wyczekujący, owies 21 wyczekujący. Ogólny obrót 576 ton. Tendencja ogólna wyczekująca.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA.

POZNAŃ, 31. 8. Pszenica sadna do przemalowania minus 50 groszy, mąki pszenne wszystkie gatunki minus 75 gr. Renza notowań bez zmiany. Tendencja i obroty: pszenica 230 zniżkowa, żyto 525 zniżkowa, jęczmień 55 zniżkowa, owies 90 spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

WARSZAWA, 31. 8. Kursy samkniecia. Akcje: Bank Pol. 123, Modrzewól 17, Ostrowiec 65, Lilipol 88.25, Starachowice 42—42.50, Węgiel 24. Tendencja słabsza.

Papery procentowe: 3% premiova pożyczka inwestycyjna I em. 85.50—85.75, II em. 84.50—84.75, 3% premiova pożyczka inwestycyjna seryjna I em. 95.25—95.40, 4% pożyczka konsoli-

Kryzys w koniunkturze

Istnieje pewna faza w każdej chorobie, którą lekarze zwą kryzysem. Dochodzi wówczas do decydującego starcia, do walnej bitwy między siłami pozytywnymi organizmu, a siłami chorobotwórczymi. Zwycięstwo pierwszych, to powrót do zdrowia, drugich to śmierć, albo przynajmniej długotrwała choroba pacjenta.

Taki okres kryzysu na froncie koniunktury przechodzimy obecnie. W gospodarstwie światowym dwie tendencje spadku i wzrostu koniunktury walczą ze sobą o zwycięstwo. Z jednej strony bowiem pogorszenie się sytuacji gospodarczej, które rozpoczęło się w Stanach Zjednoczonych A. P. w jesieni ubiegłego roku przechodzi w sposób powolny ale nie mniej widoczny do innych państw. Odczuły je najpierw kraje surowcowe. Obecnie również w Anglii, nastąpiło osłabienie tempa rozwoju i nawrót bezrobocia. To samo stwierdzić można w innych państwach europejskich a także w Polsce. Z drugiej jednak strony z samego ogniska choroby, dochodzą do nas dobre wieści. W USA depresja uległa załamaniu. Nastąpił silny wzrost produkcji, hausa na giełdzie, zwiększenie zatrudnienia.

Która z tych dwóch tendencji zwycięży?

Bez wątpienia zwyciężą siły pozytywne. Pogorszenie gospodarcze Anglii, najpoważniejszego kraju przemysłowego jest chwilowo nie znaczne. Podobnie ma się sprawa z innymi krajami. Natomiast poprawa w Stanach Zjednoczonych jest wybitna, a ponieważ Stany należą do najpoważniejszych klientów surowcowych nie może to pozostać bez wpływu na sytuację gospodarczą tych ostatnich. Zwyczajka cen i wzrost spożycia kauczuku poprawiły położenie gospodarcze w Indiach Holenderskich, zwyczajka cen wełny — bilans Australii Nowej Zelandii, Unii Południowo Afrykańskiej. Kraje surowcowe znów, zwiększają względnie większą swe zakupy produktów przemysłowych, co przejawia się a częściowo już się przejawiało w zwiększonych zamówieniach, dokonywanych w Anglii, Holandii i w innych krajach przemysłowych.

W ten sposób niezależnie od momentów psychologicznych, wpływających — dzięki temu, że Stany Zjednoczone, obok Anglii są od dłuższego czasu liderem w koniunkturze światowej — na wzrost ruchu inwestycyjnego, nastąpi zahamowanie procesów kryzysowych, a gospodarka światowa wróci do tendencji zwykłej przejawiającej się od roku 1933.

Czy ta poprawa będzie trwała? Bardzo prawdopodobnie — tak. Sytuacja w Stanach zwłaszcza niesłychana płynność rynku pieniężnego (tak np. stopa procentowa, po której ostatnio nabywano 3-ch miesięczne bonny skarbowe wynosiła 0.06 proc.), nie wykorzystany potencjał przemysłowy i wielka rezerwa pracy, stanowią doskonałe podłoże dla rozwoju koniunktury. Istniejąca płynność na innych rynkach a zwłaszcza w Anglii wskazuje na nieprawdopodobieństwo pojawienia się innego ogniska chorobotwórczego.

Dr S. GUTTER

dacyjna 67.25, drobne 67, 4% pożyczka dolarowa (dolarówka) 43.13, 4 1/2% pożyczka wewnętrzna 67. Tendencja nieco słabsza.

Dewizy: Belgia 89.75, Gdańsk 100, Holandia 209.10, Kopenhaga 115.10, Londyn 26.78, Nowy Jork czek 5.90 7/8, Nowy Jork telegraficzny 5.31, Oslo 129.60, Paryż 14.48, Praga 13.33, Sztokholm 132.95, Szwajcaria 121.20, Włochy 27.96, Berlin 212.54.

LONDYŃSKA GIEŁDA METALI.

LONDYN, 31. 8. Cynk 13 7/8—9/16, na 3 miesiące 13 1/2—5/8, Cyna 192 1/2—193, na 3 miesiące 193 1/2—194, Srebro 198, Ołów 14 1/2—3/8, na 3 miesiące 14 5/16—3/8, Miedź 40 5/16—3/8, na 3 miesiące 40 1/2—9/16, Elektrolit 45 1/2—46 1/2, Złoto 143.2.

GŁOS KOBIETY ŻYDOWSKIEJ

ORGAN ZRZESZENIA KOBIET ŻYDOWSKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ i ŚLĄSKA (W. I. Z. O.)

Refleksje matki żydowskiej z początkiem roku szkolnego

Fatalizm, ufność w uśmiech losu, jest raczej prądową cechą żydowską niż przerost celowości i praktyczności w naszych poczynaniach. Pewien dowcipny adwokat twierdził, że u Żydów ulubioną formą kontraktu jest: „Pan Bóg pomoże...“ Fatalizm pozbawiony racjonalizmu i przewidywania, zbratany nawet z opieszałością i biernością, ma swe głębokie uzasadnienie w krainie tajemniczości macierzyńskiej. Matka wpatruje się w swoje dziecko jak w twór zagadkowy, z którego zwolna wyjawiać się mają na powierzchni życia zarisy duszy i umysłu, a później z nich wytworzy się obraz człowieka, który istnieje, pracuje, walczy.

Dla żydowskiej jednak matki nie ma misterium i czaru fatalizmu macierzyństwa. Ona musi je wcześniej racjonalizować, swój zapał i zachwyt nad dzieckiem sprowadzić do pewnej niezależności uczuciowej, która jej umożliwi obiektywne i świadome postępowanie życiowe. Matka prowadzi do szkoły po raz pierwszy swoje dziecko w nastroju uroczystym. Jest to jej wielkie przeżycie. Kończy się pierwszy rozdział życia, okres jej wyłącznego panowania nad losem dziecka — oddaje je teraz innemu możnemu czynnikiowi — szkole. Zaczyna się wychowywanie. Ma się stać Żydem — bo takie jest dążenie wypływające z jej woli — i taka jest konieczność dziejowa. Konsekwencją pierwszą jest przyswojenie języka hebrajskiego i to właśnie od samego początku. Narodowa szkoła żydowska hebraizuje młodzież naturalnie, łatwo, radośnie. Dla matki żydowskiej jedynie pełny program języka hebrajskiego realnie wchodzi w rachubę. Program kadubowy ma znaczenie tylko symboliczne — języka nie uczy. Wczesne i prawdziwe danie dziecku swemu języka hebrajskiego jest imperatywem kategorią świadomości narodowej współczesnej matki żydowskiej.

Matki dążą do uzyskania samoistności gospodarczej dla swych dzieci. Dążenie jasne i zrozumiałe. Już greccy filozofowie mówili, że ludzie rodzą się dla bytu, a istnieją dla dobrobytu. Matkom naszym chodzi o byt skromny i ludzki. To jest duch ich poczytań, w których często też błędzą. Niedawno jeszcze byliśmy świadkami powszechnego prądu kształcenia się. Nie było najmniejszej na żadnej podstawie opartej selekcji. I przyszła silna reakcja, która przyniosła z sobą szkoły zawodowe, fachowe, specjalne. Kierując tam młodzież chce się skrócić drogę przygotowaną do pracy życiowej. Skracanie drogi jest często jej przedłużeniem. I niejednokrotnie hyperpraktyczność matek błędzi i krzywdzi młodzież, której przez wczesne kształcenie fachowe odbiera najpiękniejszą szansę życia, bo szansę własnego rozwoju. I nie wiem, czy nie większą lekkomyślnością jest obniżyć możliwości inteligencji młodzieńca niż czasem przecenić zdolności swego dziecka. Uczelnie „ogólnokształcące“ są bowiem naprawdę kształcące ogólnie i wszechstronnie i dają możność rozbudzenia ntajonych bagactw psychicznych i umysłowych. Dlatego też przeważa dziś zdanie, jeśli można o ileż szczęśliwiej dać młodzieży ogólną wiedzę, nawet i w tym celu, by fachowość była bardziej wartościową.

Matka żydowska stoi przed trudnym zagadnieniem. Co uczynić dla dziecka, by go opancerzyć przed chłodem uczuciowym, zawiścią, czy wzgardą i co uczynić, by go zaprowadzić do normalnej ogólnospołecznej walki życiowej — jakie w nim stworzyć walory, jaką wznieść w nim ochronę?

I staje przed trudnym zadaniem. Matka żydowska musi dać więcej, więcej swemu dziecku, by uzyskać dużo mniej niż każda inna matka dla swego dziecka. Musi rozważać i poznać granice swoich możliwości i swego dziecka i w tych granicach bać się pilnie na rozwój dziecka i na możliwości warunków, które je otaczają.

Każdemu społeczeństwu przyświeca pewna myśl wychowawcza. Tworzą ją i prawdy nieśmiertelne i czynniki polityczno-społeczne. Różne epoki i różne systemy państwowe stwarzają odmienne ideały wychowawcze. Państwa faszystowskie tworzą nieswobodny, z góry ustalony, jednolity typ duchowy młodzieży z narzuconym bezkrytycznym przyjętym światopoglądem. Pewne dogmaty stworzone, uznano za dobre i pozytywne, inne jako złe i szkodliwe najbrutalniej i bez cienia wątpliwości odrzucono. Państwa demokratyczne nie chcą szablonu ani przymusu. Przed młodzieżą otwiera się szeroko wrota ludzkiej skarbnicy mo-

Z listu palestyńskiego*

...Żyjemy na froncie. Dziś przyszli do naszego biura (Wizo) dwaj młodzi ludzie z Kiriat Charschet. Sprowadzili tu do miasta żony i dzieci... sami bowiem pełnią straż i pracują — naprzemiennie dzień i noc — często bez jadła...

Dwie dziewczynki z Giwat Ada, których matkę zamordowano — a które cudem ocalono z rąk Arabów — przyprowadzono do nas celem umieszczenia ich w instytucjach Wizo.

...Dzień nasz wypełniony nadzwyczajnymi posiedzeniami, specjalnymi akcjami, zbiórką pieniędzy troką o najbliższych, o mężów i synów, którzy noc w noc pełnią straż. Tak, żyjemy na froncie...

Jedno podnieść jednak musimy: choć mieszkamy dosyć daleko na uboczu — dostawa prowiantu w naszej dość niebezpiecznej dzielnicy nigdy nie doznała opóźnienia: pozornie to drobnostka, a jednak ileż ona wymaga dziś heroizmu — cichego, spokojnego, skromnego bohaterstwa.

Bela C. Hajfa.

ralności i ducha, a ideały narodowe i państwowe oddaje się młodzieży jako najwyższe dobro, którym ona pragnie służyć.

I my matki żydowskie wiemy, jakimi pragniemy mieć nasze dzieci. Wiemy, że będą obywatelami z pełnią praw i obowiązków — rzecz sama przez się i organicznie rozumiała, i wiemy, że wyrosną z nich Żydzi, którzy w swej przynależności narodowej związani w dążeniu palestyńskim w stopniu i formie, która nie jest jednolita, wiemy, że staną się ludźmi, w których nie może zaistnieć jad nienawiści, ani gorycz, ani rozpacz. Cóż można przeciwstawić obelgom, by nie upaść samemu? Przypomina się nam rada uczonego żydowskiego, który tak pocieszył wyśmiewanego i upokarzanego przez innych uczniów „Przychodź o godzinę wcześniej do uczelni...“

Nasze matki muszą wykrzesać w duszach swych dzieci poczucie, że naszą bronią jest siła pracy i nauki. Różna może być praca: najniższe i najcięższe, ale obok niej ma być nauka. O tym wie już nasza pracownia młodzieży. Wie także, że ta broń to nie jest broń słabego

L. T.

KÄTHE MAYER (Tel Awiw)

Z doświadczeń ogrodniczkii w Palestynie

Moja hachszara rozpoczęła się, gdy miałam lat 5. Od szeregu tygodni cieszyłam się myślą o „ogrodku dziecięcym“ który bym mogła uprawiać. Ale jakież było moje rozczarowanie, gdy zobaczyłam, że ogrodem nazywano plac pełen piasku.

A jednak nie ustąpiłam: uzyskałam w ogrodzie ojca kawałek gruntu pod uprawę. Potem, mając lat 15, rozpoczęłam na pokąźniejszym już obszarze, regularną planową pracę, którą tak pokochałam, że przerwałam przygotowania do matury i przeniosłam się do szkoły ogrodniczej.

W r. 1933, po krótkiej praktyce w żydowskim dworze, udałam się na dalsze studia do Szwajcarii i Włoch. Tutaj na Capri dostałam się do żydowskiej winnicy, która była placówką hachszary. Kontakt z młodymi i pełnymi entuzjazmu chaluca mi zmienił gruntownie moje nastawienie: postanowiłam wtedy iść do Erec i współpracować przy odbudowie mojej Ojczyzny.

Pół roku przygotowywałam się intensywnie i z zapałem dla Palestyny, ucząc się kilka godzin dziennie: hebrajskiego i uzupełniając moje wiadomości w ogrodnictwie. Wyobrażałam sobie, że natychmiast po przybyciu, dostanę ziemię od K. K. L. — pomoc pieniężną od Keren Hajesodu i będę mogła stworzyć prędko własne „osiedle“ w arzywno, kto wie, może nawet gdzieś w okolicy Chule...

Ale dopiero tam na miejscu widziałam, ile i jakie trudności są do pokonania. Do kibucu trudno było mi się dostać; zaczęłam więc szukać pracy: Pierwszy mój etap, to w małym osiedlu ogród kwiatowy. Właściciel po kilku tygodniach wysłał mnie do Tel Awiwu, gdzie miałam pracować przy założeniu większego parku, ale bynajmniej nie jako kierowniczką. Skierowano mnie do siania i uprawy... trawników. Tutaj bowiem w Palestynie trawę się uprawia i to bardzo starannie z dużym nakładem pracy i doświadczenia.

Po kilku miesiącach dostałam się do „architekty“ ogrodnika. Praca była wyjątkowo ciężka, ale interesująca: tu nauczyłam się i wyspecjalizowałam w zakładaniu ogrodów, które powierzano mojej opiece i wcale nieźle za to płacono, tak, że mogłam się już zupełnie dobrze utrzymać. Trzeba mieć jednak dużo wytrwałości i sił fizycznych — by pracy tej podołać.

Wstaję o wschodzie słońca i obchodzę a raczej objeżdżam kilka a czasem kilkanaście ogrodów, dosyć od siebie odległych. Obładowana przyrzadami: nożycami, pompką, maszyną do ścinania trawy itd. z trudem przebijam się na rowerze wśród autobusów i taksówek, czasem nawet na peryferiach wśród stada wielbłądów, czy owiec, by tutaj podlać kwiaty i warzywa. tam wplewić, tu odczyścić drzewa z robactwa, gdzie indziej znowu strzyc trawnik itd. itd. To wszystko przynosi mi jednak 8—10 Ł miesięcznie.

W drugim roku mojego pobytu w Tel Awiwie usamodzielniałam się już zupełnie: dostałam szereg zamówień na założenie ogrodów przed domami, tak że musiałam przyjąć już sobie pomocnicę. Od czasu do czasu dostaję zamówienie na założenie rodzaju oranżerii na tarasach kawiarni — często na okwiecanie balkonów, a cała ta praca daje mi dużo zadowolenia.

Ważnym działem, który należałoby w kraju od powiednio zaprowadzić jest hodowla roślin dekoracyjnych i kwiatów doniczkowych. Ponieważ dział ten nie wymaga wielkiej siły fizycznej — nadaje się on specjalnie dla kobiet. Jeżeli dodamy do tego zaprowadzenie artystycznego działu kwiatów ciętych, które miałyby także poważne szanse eksportu, stwierdzić można, że ogrodnictwo jako zawód nadaje się specjalnie dla kobiet i ma w Palestynie warunki rozwoju i może stać się wcale pokaźnym źródłem zarobkowania.

KRONIKA

Wiedeńska gmina żydowska zorganizowała szereg kursów zawodowych (przewarstwowanie). Zgłosiło się w ciągu ostatnich 6 tygodni około 20 tysięcy osób pragnących nauczyć się nowego zawodu. Z tej liczby wybrano na razie liczbę 6560 osób, w tym 2150 kobiet. Spośród kobiet tych zgłosiło się na kurs gospodarczy 808 dziewcząt, pielęgniarzki 272, modniarski 163, przemysłu artystycznego 136 itd.

Kongres elity kobiecej. W Liverpoolu odbył się niedawno kongres, który ma udowodnić, że praca kobiet w zawodach męskich ma taką samą wartość, co praca mężczyzn. W dniu otwarcia zjechało się do Liverpoolu z całej Europy około 130 przedstawicielek różnych narodowości.

Cyfry. W Polsce przypada na 100 mężczyzn — 107 kobiet. W Anglii przypada na 100 mężczyzn — 109 kobiet. W Stanach Zjedn. Ameryki przypada na 100 mężczyzn 98 kobiet.

KUPON ZNIŻKOWY DO KIN ADRIA — ATLANTIC

Ważny 1. IX. — Wyciąć i przedłożyć do wymiany. w Kolekturze Zw. Inwalidów Grodzka 59 w Perfumerii N. Meersanda św. Marka 20 lub w Adm. „N. Dziennika“ Orzeszkowej 7.

W sobotę dnia 3-go września b. r. odbędzie się w sali Żydowskiej Gminy Wyznaniowej przy ul. Krakowskiej 41

Odczyt tow. Dra. BOGRACZOWA z Palestyny n. t.

„OBECNA SYTUACJA W PALESTYNIE“

Początek o godz. 8:30 wiecz. Wstęp wyłącznie na podstawie imiennych zaproszeń, które otrzymać można w sekretariacie Egzekutywy Org. Syjonistycznej przy ul. Wielopole 9, parter, a w dniu odczytu od godz. 7.30 do 8-mej wieczór przy wejściu na salę.

WRZESIEŃ

Wschód słońca
5 g 17 m

1

Zachód słońca
6 g m 22

CZWARTEK

5 Ełul 5698

WPISY do klasy I. i wyższych szkoły powsz. gimnazjum, liceum, szkoły rzemiosł i gimnazjum mechanicznego przyjmuje sekretariat codziennie od godziny 10—14 z wyjątkiem sobót i świąt.

— 00 —

— **DODATKOWY EGZAMIN** wstępny do I-jej klasy **GIMNAZJUM MECHANICZNEGO** Żyd. Twa Szk. Lud. i Średn. w Krakowie ul. Brzozowa 5, odbędzie się w niedzielę dnia 4. września o godz. 8-jej rano.

Nauka w Zakładach Żydowskiego Twa Szkoły Ludowej i Średniej w Krakowie, Brzozowa L. 5, rozpocznie się w poniedziałek, dnia 5 września 1938 r. o godz. 8 rano.

— 00 —

ŻYDOWSKIE KOEDUKACYJNE GIMNAZJUM KUPIECKIE W KRAKOWIE PRZYJMUJE WPISY DO KL. I-SZEJ. — Warunki przyjęcia: ukończona 6-ta lub 7-ma klasa szkoły powszechnej i 13 rok życia. Sekretariat czynny od godz. 9—14. Kraków, Stradomska L. 10.

— 00 —

— **WPISY do wszystkich klas szkoły powszechnej „Cheder Iwri“ i gimnazjum „Tachkemoni“** odbywają się codziennie w sekretariacie przy ul. Miodowej 26. Tel. 171-45.

— 00 —

Odczyt tow. dra Bograczowa z Palestyny

W sobotę, dnia 3-go września br. o godz. 8.30 wiecz. odbędzie się w sali Żydowskiej Gminy Wyznaniowej przy ul. Krakowskiej 41 odczyt tow. Dra Bograczowa z Palestyny, prezesa Krajowej Organizacji Syjonistycznej.

Referent, długoletni działacz syjonistyczny w Palestynie, zapozna zgromadzonych z obecną sytuacją palestyńską.

Wstęp na odczyt wyłącznie na podstawie imiennych zaproszeń, które otrzymać można w sekretariacie Egzekutywy Organizacji Syjonistycznej przy ul. Wielopole 9, parter, w godzinach urzędowych, oraz w dniu odczytu, od godz. 7.30—8-mej przed wejściem na salę.

Stan bezrobocia w województwie krakowskim

Według danych statystycznych Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy w Krakowie w okresie od 8 do 21 sierpnia br. wypłacono zasiłki ustawowe 2.336 bezrobotnym.

W okresie tym zarejestrowano 624 nowozgłoszonych, zdjęto z ewidencji pobierających zasiłki 497 bezrobotnych, skierowanych do pracy zarobkowej wzgl. takich którzy przysługujące im świadczenia całkowicie wyczerпали.

Pryszczycyca na terenie Krakowa

Z uwagi na obecny stan pryszczycy na terenie miasta Krakowa Zarząd miejski wydał zarządzenie, którym wcielił do okręgu zapowietrzonego pryszczycą dzielnice: IX Ludwinów, XIII Zwierzyniec, XIV Czarna Wieś, XIX Grzegórzki z wyjątkiem terenu rzeźni i targowicy miejskiej, XX Dąbie, XXI Płaszów, oraz XXII Podgórze, — zaś do okręgu zagrożonego pryszczycą wszystkie inne dzielnice znajdujące się na obszarze m. Krakowa.

O każdym zachorowaniu zwierzęcia winni właściciele natychmiast zgłaszać w Miejskich Komisarzatach Obwodu, gdzie otrzymają pisemne za-

Zamknięcie półkolonii letnich TOZ-u

Kończy się okres ferii, młodzież wraca w mury szkół. Pustoszą letniska i kolonie, na ulicach miast jest znów rojno i gwarno. Skończył się również okres wywczasów dla najbiedniejszych, którzy nie mogli wyjechać za miasto, a by wśród zieleni zacerpnąć sił do dalszej pracy. Ci najbiedniejsi — którymi zajął się TOZ krakowski, spędzili lato na półkoloniach

Codziennie rano wyjeżdżali z rozpalonych i dusznych murów miasta, aby na wolnej przestrzeni spędzić dzień wśród słońca i zieleni. Przygarnęła ich farma chalurowa tow. „Chaklanut“. Staraniem TOZ-u poczynione tam zostały konieczne adaptacje. Ustawiono schludny pawilon, gdzie na wolnym powietrzu działwa otrzymywała smaczne posiłki. Obok urzędowo-łazienkę i tuszownię. Wreszcie na wolnym powietrzu szereg przyrządów do gier, zabaw i gimnastyki.

W tak miłym otoczeniu spędziło wakacje 450 dzieci. Przyjeżdżały wynędzniałe dzieci robot-

ników, spotykały się tutaj z uczniami chederów i synami zubożałej inteligencji. Wszystkie warstwy społeczne, których nie stać było na wysłanie działwy poza Kraków.

Dzieci spędzały cały dzień na gimnastyce i zabawach, otrzymywały pożywe posiłki. W rezultacie przeciętny przybytek na wadze 2—4 kg.

Skończył się jednak okres wakacyjny. Trzeba wracać w mury miasta. Wczoraj właśnie odbyło się na półkolonii pożegnanie młodzieży. Przybył na tę uroczystość zarząd TOZ-u i grono zaproszonych gości. Dzieci urządziły dla gości miłe przedstawienie, którego program był bardzo urozmaicony i udany.

Na zakończenie przemówił do działwy p. radca Zygmunt Aleksandrowicz, żegnając ją imieniem TOZ-u i życząc pomyślnych postępów w nauce. Jedno z dzieci odpowiedziało w krótkich słowach, dziękując TOZ-owi, a w szczególności p. radcy Aleksandrowiczowi za troskliwą ojcowską opiekę.

Syn adwokata krakowskiego zasądzony za oszustwo wekslowe

Swego czasu pisaliśmy o procesie Jana Stanisława Tomasika, syna adwokata krakowskiego, który został zasądzony za fałszerstwo wekslowe.

Obecnie Tomasik odpowiadał znów w podobnej sprawie. Wczoraj toczył się jego proces w Sądzie Okręgowym, gdzie Tomasik oskarżony był o to, że sfałszował 6 weksli na

których podpisał Tomasza i Zofię z Lustrzyńskich. Weksle te wręczył Józefowi Rusinowi i Dawidowi Gutterowi.

Za czyn ten został Tomasik wczoraj zasądzony na 7 miesięcy bezwzględnej więzienia. Rozprawę prowadził sędzia dr Bartynowski, — Tomasika bronił adv. dr Eibenschütz.

rządzenia, pouczenia o sposobie leczenia zwierząt dotkniętych zarazą, oraz środków dezynfekcyjne potrzebne przy leczeniu chorych zwierząt i przeprowadzeniu dezynfekcji obór.

Nie wolno składać węgla na ulicy

Zarząd Miejski przypomina o zakazie składania węgla i drzewa opałowego na ulicy. Węgiel i drzewo należy z wozu składać wprost do piwnicy. Wini naruszenia powyższych przepisów karani będą grzywną do wysokości 1000 zł. lub aresztem do 6-ciu tygodni, albo obu tymi karami łącznie.

Sześciolatek chłopiec wpadł pod wóz

Bochenek Zygmunt (lat 6), zam. w Prądniku Czerwonym, wpadł pod przejeżdżający wóz na ul. Pierwsze Osiedle Oficerskie. Wóz prowadził Florian Płachta, woźnica, zam. przy ul. Kamiennej L. 17. Bochenek odniósł ciężkie obrażenia ciała i został przewieziony do szpitala Ubezpieczalni Społecznej.

Sezon srebrnych lisów

Nucher Genowefa (lat 26), zam. w Rakowicach, zatrzymana została za kradzież kwoty 18 zł. i lisa, łącznej wartości około 100 zł., na szkodę Józefa Węglarz, zam. przy ul. Pierackiego.

Siemiński Mieczysław (lat 41), murarz, zam. przy ul. Krzywda 31, zatrzymany został za kra-

dzież portmonetki z drobną kwotą, na szkodę Rydla Władysława, dorożkarza, zam. przy ul. Grzegórzeckiej 67.

Krakowskie noce...

W godzinach nocnych przeprowadzury organa P. P. w Krakowie obławę, w czasie której zatrzymano 8 osób za wykroczenia przeciw porządkowi publicznemu.

Nadto ubiegłej doby zatrzymano 65 osób za różne przestępstwa i do stwierdzenia tożsamości.

Wypadek przy robotach ziemnych

Wczoraj po południu na ul. Wielickiej przy budowie kanału, obsunęły się zwaly ziemi, przysypując trzech robotników, których jednak niebawem wydobyto. Nie odnieśli oni żadnego szwanku. Na miejsce wezwano wprawdzie karetkę Pogotowia Ratunkowego i straż pożarną, jednak przed ich przybyciem robotnicy zostali odkopani.

Zrezygnowali z kradzieży...

Na stacji kolejowej w Krzeszowicach zauważono, że drzwi jednego z wagonów towarowych są otwarte. Wewnątrz wagonu znaleziono rozbity skrzynię, w której znajdowała się saletra strzelnicza.

Łodzieje zamierzali dokonać kradzieży i otworzyli wagon, w którym rozbili skrzynkę. Przekonawszy się jednak, że w skrzynce znajduje się saletra strzelnicza, zrezygnowali z dokonania kradzieży.

— **POSIEDZENIE KOMITETU LOKALNEGO ORG. SYJON. W KRAKOWIE** odbędzie się dziś 1 bm. godz. 8.15 w lokalu Egzekutywy, Wielopole 9. Na porządku dziennym sprawy b. ważne.

— **SEKRETARIAT WIZO**, Szewska 4, otwarty codz. z wyjątkiem sobót od 11—1. Biuro pośrednictwa pracy przy WIZO otwarte codziennie od 9.30—11 i 3—5.

Przewidywany przebieg pogody w dniu 1 bm. W dzielnicach zachodnich pochmurno, przelotne i porywiste wiatry z kierunków zachodnich. Na pozostałym obszarze kraju jeszcze dość pogodnie, jednak w Polsce środkowej stopniowy wzrost zachmurzenia i skłonność do burz. Umiarkowane wiatry południowe i południowo-wschodnie.

Plan inwestycyjny na r. 1939/40

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 31. 8. (A) Prace w rządzie nad planem inwestycyjnym na rok gospodarczy 1939/40 są w pełnym toku. Prawdopodobnie plan ten obejmie kwotę 800 miln. zł. Inwestycje, prowadzone w granicach normalnego budżetu wyniosą około 175 miln. z Funduszu Pracy około 42 miln., z emisji biletów skarbowych oraz z rządowych kredytów w sumie około 185 miln., zaś rynek finansowy ma dać 195 miln. zł. Poza tym na realizację planu inwestycyjnego złożą się również kredyty towarowe i odmrożone należności z zagranicy, M. in. na zasadzie porozumienia polsko-niemieckiego wpłynię 45 miln. zł z tytułu regulacji pozostałych należności za tranzyt towarowy przez Pomorze. Niemcy pokryją te sumy maszynami i przedmiotami niezbędnymi do realizacji inwestycji.

Poz tym rząd wykorzysta szereg kredytów w bankach prywatnych, które będą wykorzystane przy budowie dróg, przy prowadzeniu prac nad obwałowywaniem rzek i t. d. Do tych należy dodać autonomiczny budżet Śląska, który w najbliższym czasie ma być ustalony specjalnie na inwestycje na terenie Śląska.

Nowa ustawa wojskowa wchodzi w życie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 31. 8. (Sin). Z dniem jutrzejszym wchodzi w życie nowa ustawa o powszechnym obowiązku wojskowym. Ustawa ta zawiera szczegółowe przepisy, dotyczące służby zastępczej i przewiduje również powołanie do celów obrony państwa kobiet.

Wizyta kombatantów polskich w Niemczech

Warszawa, 31. 8. (Sin). Jutro wyrusza z Warszawy delegacja kombatantów polskich w składzie 30 osób, która jedzie z wizytą oficjalną do kombatantów niemieckich. Delegacja zwiedzi szereg miast, jak Berlin, Magdeburg i inne i zabawi w Niemczech dwa tygodnie.

Monarchiści polscy dają znak życia...

Warszawa, 31. 8. (Sin). Polscy monarchiści przygotowują memoriał do rządu w sprawie przeniesienia szczątków zwłok Stanisława Augusta Poniatowskiego z Wołczyzna na Wawel. Monarchiści noszą się również z zamiarem wysłania w tej sprawie delegacji do ministerstw.

Likwidacja mienia opuszczonego

Warszawa, 31. 8. (Sin.) W wykonaniu ustawy o likwidacji mienia opuszczonego kierowane są wciąż wnioski od sądów okręgowych o przejęcie przez skarb państwa majątków ziemskich, których właściciele nie są znani. W samej tylko Lubelszczyźnie ma przejść na własność państwa 350 rozmaitych obiektów.

Ofiara katastrofy domaga się odszkodowania

Warszawa, 31. 8. (Sin) Duży rzygłós wywołał w swoim czasie proces inżyniera Siemiątkowskiego, który na szosie modlińskiej w czasie wypadku samochodowego spowodował śmierć jednej osoby i zranienie drugiej. Siemiątkowski został skazany w pierwszej instancji na rok więzienia. Obecnie zraniony w katastrofie woźnica Zukowski domaga się odszkodowania w wysokości 15.000 zł.

Motorower wpadł na furmankę

Olkusz, 31. 8. Jadący na rowerze motorowym urzędnik starostwa miechowskiego p. Stefan Ląc, w czasie wymijania na szosie pomiędzy Słomnikami i Miechowem jadącej nieprawidłową stroną furmanki, wpadł na drugą, wskutek czego wyrzucony został wraz z towarzyszącą mu p. Zofią Majewską na jezdnię. Obydwoje odnieśli poważniejsze potłuczenia. Furman zbiegł. P. Majewska jest prywatną urzędniczką z Warszawy i przebywa obecnie na lotnisku w Miechowie.

Już jutro na otwarcie sezonu w kinie „UCIECHA“ superfilm polski, twórców „Znachora“ i „Dybuka“

DRUGA MŁODOŚĆ

wielka i wzruszająca prawda o życiu kobiety, która dwa razy kochała

Energiczne zarządzenia władz wileńskich**Co oświadczył szef wydziału bezpieczeństwa dziennikarom żydowskim?**

Wilno, 31. 8. (M) W wileńskim urzędzie wojewódzkim odbyła się dziś specjalna konferencja przedstawicieli prasy żydowskiej, wobec których szef wydziału bezpieczeństwa, p. Jasiński złożył oświadczenie w związku ze zbliżającym się początkiem nowego roku akademickiego. P. Jasiński prosił przedstawicieli prasy żydowskiej, aby uspokoił społeczeństwo żydowskie w Wilnie i zapewnili je, że władze kategorycznie będą przeciwstawiały się

wszelkim próbom wywołania zajęć antyżydowskich.

Wileński urząd wojewódzki oświadcza z całą stanowczością, że

spokój i porządek w mieście będą utrzymane

i żadne zajęcia, podobne do zajęć w latach ubiegłych z początkiem roku szkolnego, w roku bieżącym nie będą tolerowane.

Jak „zaginięto” 50 wagonów węgla?**Wielki proces o defraudację w Warszawie**

Warszawa, 31. 8. (Sin) Po feriach letnich znajdzie się w warszawskim Sądzie Okręgowym szereg procesów o korupcję. Pierwsza sprawa tego rodzaju odbędzie się w piątek. Rozpatrzony będzie mianowicie proces o defraudację. W roku ubiegłym na terenie biur miejskiego wydziału oświaty w czasie kontroli kwitów opałowch na węgiel i drzewo dla

szkół powszechnych stolicy wykryto oszustwa. Jak się okazało, referent opałowch, Nadolski w ciągu 6 lat przywłaszczył sobie w tajemniczy sposób transporty opału w ilości około 50 wagonów, wartości 112.000 zł. Opał ten sprzedawał następnie Nadolski kupcom po niższych cenach. W procesie tym przesłuchanych będzie 120 świadków.

Osobliwy dokument proboszcza austriackiego**Za co ks. Ritter zesłany został do Dachau?**

Berlin, 31. 8. (A) Na łamach osławionego „Das schwarze Corps“ znalazł się ostatnio osobliwy dokument, ilustrujący warunki życia w Austrii po Anschlussie. Dzieje tego dokumentu są następujące: W miejscowości Dorfgastein podjęto niedawno roboty restauracyjne na krzyżu miejscowego kościoła. W związku z tym u stóp krzyża miano umieścić dokumenty, ilustrujące chwilę obecną. Przy tej okazji proboszcz tego kościoła ks. Andreas Ritter postanowił przekazać potomności świadectwo obecnej sytuacji w b. Austrii i umieścić własnoręcznie pisany pamiętnik. Dowiedział się o tym w jakiś sposób miejscowy hitlerowski burmistrz, krzyż usunął i dokument wy dobył, przekazując go do użycia „Schwarzes Corps“. Pismo to poświęciło temu dokumentowi pełne cztery kolumny i dzięki temu znajdujemy jeszcze jedno autorytatywne potwierdzenie, jak istotnie jest w Austrii po Anschlussie. Czytamy tam m. in.:

„My, kapłani, znajdujemy się teraz w cięż-

kim położeniu, gdyż nie jeden z nas dzięki nazistom przebywa w więzieniu. Wiele wybitnych osób, które działały za rządów Schuschnigga, zamknięto w obozie koncentracyjnym w Dachau i są tam okropnie traktowani. Pism katolickich już nie ma, są tylko

gazety hitlerowskie, pełne kłamstw i oszustw.

Nie wiemy absolutnie nic, jaki jest rzeczywisty stan rzeczy. Prasa, radio, wszystko jest w rękach państwa. Organom tym

nie możemy dawać wiary.

Tylko przez zagraniczne stacje nadawcze (radio watykańskie) możemy coś słyszeć. Można by wiele powiedzieć, ale brak czasu i miejsca. Kto wie, czy te zapiski znajdą w dzwonnicy spokojne miejsce“.

Publikując te dokumenty „Schwarzes Corps“ złośliwie zaznacza, że ks. Ritter ma już teraz pełną okazję przekonania się na miejscu, jak to jest w Dachau.

Porozumienie papieża z Mussolinim pod znakiem zapytania

Rzym, 31. 8. PAT. Przed kilku dniami papież, przemawiając do pielgrzymów w Bergamo, wspominał o trudnej sytuacji miejscowego biskupa oraz o ciężkim położeniu pisma „Echo di Bergamo“.

Sprawą tą zajmuje się wczorajszy „Regime Fascista“, stwierdzając, że słowa papieża, wygłoszone zostały po zawarciu porozumienia pomiędzy Akcją Katolicką a partią faszystowską oraz że na czele „Echo di Bergamo“ stoi ksiądz, który dawniej należał do partii, zwalczającej faszyzm i którego działalność prasowa wywołała ostatnio energiczny protest miejscowej federacji faszystowskiej.

„Regime Fascista“ zauważa, że stosunki w Bergamo usprawiedliwiają wątpliwości pisma co do możliwości wykonywania porozumienia, zawartego pomiędzy Akcją Katolicką a partią.

Powstaje nowe państwo

Stambuł, 31. 8. (O) Jak donoszą z Antiochii, otwarcie pierwszego parlamentu państwa Hatayu (Sandzaku Aleksandretty) zostało wyznaczone na dzień 2 września b. r.

Po otwarciu izby zostanie powołany do życia gabinet ministrów oraz obrany prezydent państwa.

Dzień drugiego września będzie obchodzony w Hatayu rok rocznie jako święto narodowe.

Jak „pracuje“ warszawska Rada Adwokacka

Warszawa, 31. 8. (A). Warszawska Rada Adwokacka odbyła swe pierwsze posiedzenie. Rada ta składa się, jak wiadomo, ze znacznej większości adwokatów endeckich, zaś z adwokatów żydowskich zasiada tylko jeden Żyd, adw. Rosenthal. Posiedzenie zostało otwarte przez dziekana adw. Nowodworskiego, znanego działacza endeckiego, który w swoim przemówieniu inauguracyjnym podkreślił, że zadaniem warszawskiej Rady Adwokackiej będzie przede wszystkim wzmocnienie elementu polskiego wśród warszawskiej palestry, jednak w dążeniu do spolszczenia adwokatury będzie się warszawska Rada Adwokacka ściśle trzymała litery prawa. Następnie Rada wybrała szereg komisji, m. in. komisję kontyngentową, która ma wyznaczyć kontyngent aplikantów, dopuszczonych do adwokatury. Do komisji, w skład której weszli także adwokaci, nie będący członkami Rady, nie wybrano ani jednego Żyda.

Następnie Rada rozpatrzyła kilkadziesiąt podań aplikantów, którzy nie mają jeszcze prawa aplikacji adwokackiej i w myśl nowej ustawy muszą obecnie przejść aplikację sądową. Aplikanci ci zwrócili się do Ministerstwa Sprawiedliwości z prośbą o zwolnienie ich z tego obowiązku, zaś Ministerstwo Sprawiedliwości przesłało ich podania Radzie Adwokackiej do zaopiniowania. Rada pozytywnie zaopiniowała jedynie 9 podań wśród nich oczywiście ani jednego żydowskiego.

Przymusowe zwiedzanie wystawy antyreligijnej

Moskwa, 31. 8. (P). Centralne władze sowieckie poważnie wzmogły propagandę antyreligijną w całym obszarze ZSRR. Obecnie czynna jest w Moskwie wystawa antyreligijna, którą przymusowo zwiedzają uczniowie wszystkich szkół moskiewskich.

Jest rzeczą charakterystyczną, że intensyfikacja walki z religią nastąpiła bezpośrednio po zamknięciu sesji t. zw. „rady najwyższej“, podczas gdy w czasie trwania wyborów wyraźnie przycichła, nie chcąc jątrzyć ludności, która zarządzenia antyreligijne przyjmuje zdecydowanie niechętnie.

Szewczenko — komunista

Kijów, 31. 8. (P) Czynnione są tu przygotowania do zbliżającej się 125-tej rocznicy urodzin Tarasa Szewczenki — słynnego poety ukraińskiego. Komitet powołany do uczczenia pamięci Tarasa Szewczenki przedstawia go jako „komunistę i bohatera“.

Komitet rozpiął ponadto konkurs na popularną biografie Szewczenki, ustanawiając trzy nagrody pieniężne.

Ostatnie notowania giełdowe

TOWARY KOLONIALNE

NOWY JORK, 31. 8. Kawa Rio nr. 7. 5 1/2 (5 1/2) Kawa Santos nr. 4. 8 1/4 (8 1/4), wrzesień 4.45 (4.50), grudzień 4.45 (4.50), Kakao 5 1/4 (5 1/4), wrzesień 4.95 (5.—), październik 5.01 (5.05)

BAWEŁNA

NOWY JORK, 31. 8. 8.35 (8.46), październik 8.23—8.24 (8.34—8.34) grudzień 8.30—8.30 (8.41—8.41).

KORZENIE

LONDYN, 31. 8. Tapioka Fair sierpień-wrzesień 12.25, Pieprz czarny loco 3.—, Pieprz Singapore sierpień-wrzesień 2.68, Goździki Zanzibar sierpień-wrzesień 8.25, Papryka cif sierpień-wrzesień 61.50.

DEWIZY

PARYŻ, 31. 8. Londyn 178.31, Nowy Jork 3673.75, Zurich 838.12, Amsterdam 1999.75, Berlin 1478.—.

LONDYN, 31. 8. Nowy Jork 4.8506, Paryż 178.32, Berlin 12.1250, Amsterdam 8.9218, Zurich 21.2950.

EFEKTY

NOWY JORK, 31. 8. American Car 96.— (95.75) American Car et Foundry 25.87 (24.62), Am. Tobacco 86.25 (86.90), Chrysler 72.50 (70.25), Douglas Aircraft 45.75 (45.12), Fisk Rubber 8.— (7.50) Eastman Kodak 170.25 (160.50), General Electric 41.25 (41.—), General Motors 47.— (45.62), Anaconda 33.62 (32.50), Bethlehem Steel 57.50 (55.—), Inter Nickel 48.12 (47.—), Tennessee Corp. —

Już dziś na otwarcie sezonu Kina „ATLANTIC“ największy komik żyd.

EDDIE CANTOR rozmieszać będzie do łez **KALIF BAGDADU**

Humor jakiego dawno nie było!! Sytuacje o jakich marzyć nie możecie!!

II. milionowy przebój Foxa **WIĘZIEŃ Z WYSPI DIABELSKIEJ** wstrząsający film o wielkiej niesprawiedliwości ludzkiej. Potężne kroacje stworzyli **WARNER BAXTER, GLORIA STUART**, reż. John Ford twórca „Huraganu“. Przedst. o g. 5, 7.45, 9.15

200 miln. dolarów na rozbudowę marynarki wojennej Stanów Zjedn.

WASZYNGTON, 31. 8. (R) PO KONFERENCJI, JAKĄ ODBYŁ PREZYDENT ROOSEVELT Z ADMIRAŁEM LEAHY, KONGRESOWI PRZEDŁOŻONY ZOSTANIE WNIOSEK O WYASYGNOWANIE SUMY 200 MILIONÓW DOLARÓW NA WYKONANIE PROGRAMU ROZBUDOWY FLOTY WOJENNEJ STANÓW ZJEDNOCZONYCH.

Odpowiedź Japonii na notę Stanów Zjednoczonych

Atak samolotów japońskich na samolot handlowy -- „usprawiedliwiony“...

Tokio, 31. 8. (R) Minister spraw zagr. Ugaki przesłał na ręce ambasadora St. Zjednoczonych Józefa C. Grew następującą notę w odpowiedzi na notę amerykańską z dn. 26 sierpnia:

„Mam zaszczyt potwierdzić odbiór noty Waszej Ekscelencji z dnia 26. 8., zawierającej protest rządu amerykańskiego przeciwko atakowi w dniu 24 sierpnia w pobliżu Macao, dokonanemu przez japońskie samoloty na handlowy samolot, należący do „China National Aviation Corporation“, następstwem którego było całkowite zniszczenie tego samolotu oraz śmierć pewnej liczby pasażerów oraz narażenie na niebezpieczeństwo życia amerykańskiego lotnika.

Incydent został spowodowany przez samolot chińskiego towarzystwa komunikacyjnego, który w strefie operacji japońskich zachowywał się w sposób, który wywołał podejrzenie, iż jest to chiński samolot wojskowy. Jak to stwierdzono, w załączonym raporcie, samolot ten był więc ścigany i zaatakowany przez nasze wodnopłatowce, ponieważ przypuszczano, iż był to samolot nieprzyjacielski.

Wyrażając ubolewanie, iż następstwem tego ataku było narażenie na niebezpieczeństwo życia obywatela amerykańskiego, który jak okazało się był pilotem samolotu, oraz śmierć i rany pasażerów i załogi, rząd japoński jest zdania, iż akcja wodnopłatowców japońskich była usprawiedliwiona w świetle wyżej wspomnianych okoliczności. Rząd japoński uważa również, iż fakt należenia samolotu do chińskiego towarzystwa komunikacji powietrznej sprawia, że Japonia nie powinna mieć w tej sprawie bezpośrednio do czynienia z trzecim mocarstwem. Pragnę jednakże dodać, iż z powodu różnic w przedstawieniu incydentu przez lotnika, z raportami znajdującymi się w rękach rządu japońskiego, zarządzono dalsze dochodzenia i otrzymano nowy raport, który potwierdza to, co wiceminister zakomunikował dnia 26. 8. Waszej Ekscelencji na podstawie posiadanych wówczas informacji“.

Do noty został dołączony następujący raport:

„W godzinach porannych 24 sierpnia 5 wodnopłatowców japońskich, lecących w kierunku kolei Kanton-Hankou nieoczekiwanie spostrzegło ponad wyspą Czautao samolot bez specjalnych znaków rozpoznawczych, lecący w kierunku zachodnim na wysokość 2.000 mtr. Była godz. 9 min. 30, kiedy wodnopłatowce japońskie postanowiły zbliżyć się do samo-

lotu, by wyjaśnić jego przynależność. Wielki samolot, który spostrzeżono, nagle zmienił kierunek i poleciał na północny zachód z całą szybkością, kryjąc się w chmurach. Piloci japońscy widząc uciekający samolot i opierając się na swych dawnych doświadczeniach przyszli do wniosku, iż jest to samolot nieprzyjacielski, który zamierzał albo zaatakować nasze okręty wojenne, lub też leciał w celach wywiadowczych. Wodnopłatowce japońskie zajęły wobec tego stanowisko zaczepne.

Dwa samoloty unosiły się ponad chmurami, a trzy inne leciały poniżej chmur. Wkrótce samoloty znajdujące się pod chmurami spostrzegły samolot, który brał na samolot nieprzyjacielski i zaatakowały go. Samolot oddalał się w dalszym ciągu, korzystając z zachmurzenia, ale ścigany przez naszą eskadrę w końcu wodował na rzece, po południowej stronie delty, w miejscu znajdującym się o 16 klm na zachód od Hungmenczikau. Przez cały czas od chwili spostrzeżenia samolotu do chwili lądowania, samoloty japońskie znajdowały się z tyłu samolotu, który brał za aparat nieprzyjacielski. W chwili gdy samolot ten wodował, japońskie wodnopłatowce obniżyły swój lot, by lepiej stwierdzić jego charakter. Gdy tylko powstała wątpliwość co do typu samolotu, wodnopłatowce japońskie przerwały atak. Przez krótką tylko chwilę, dopóki trwała jeszcze wątpliwość, część załogi samolotów japońskich kontynuowała natarcie, które jednakże niezwłocznie potem przerwano. Samoloty japońskie obniżyły swój lot do 20 m ponad poziom wody, stwierdziły przytem, iż samolot, który wodował był pasażerskim samolotem typu „Douglas“ Posiadał on jedynie na prawym skrzydle i po prawej stronie kadłuba napis w języku chińskim, stwierdzający, iż był to aparat pocztowy. Samoloty japońskie oddaliły się nie strzelając.

Tokio, 31. 8. (R). Agencja Domei donosi: Rzecznik wojskowy władz japońskich w Szanghaju ogłosił wczoraj zmianę dotychczasowych zarządzeń, dotyczących lotów ponad Chinami Poczynając od wczoraj, wszystkie samoloty, przelatujące ponad Chinami, będą musiały uzyskać poprzednio zgodę władz japońskich. Władze te będą musiały być poinformowane o trasie przelotu, w przeciwnym bowiem razie samoloty cywilne, przelatujące ponad Chinami, będą mogły być zaatakowane przez lotnictwo wojskowe. Dotychczasowe postanowienia zobowiązywały linie lotnicze do komunikowania Japończykom trasy przelotu jedynie w wypadku, gdy trasa przebiegała przez teren działań wojennych.

Barak robotniczy — zasypany ZGINĘŁO 66 ROBOTNIKÓW

Keijo, 31. 8. (R). W północno-wschodniej części Korei nastąpiło dziś, w okolicy miejscowości Kainei zasypanie baru robotniczego skutkiem obniżenia ziemi. W katastrofie znalazło śmierć 66 robotników, jedynie 3-ch zdolało uciec z życiem

(—), Shell Union 15.— (15.—), Standard Oil 52.50 (52.—).

METALE

LONDYN, 31. 8. Platyna 8.—, Wolfram cif 57—59, Srebro 19.25 Złoto 143.3 1/2.

POKOJOWA LIKWIDACJA ZAGADNIENIA SUDECKIEGO?

(Specjalna służba informacyjna „N. Dziennika“)

Praga, 31. 8. (B) Naprężenie, które osiągnęło swój szczytowy punkt w ciągu ostatnich 48 godzin, minęło. W najbliższych dniach opublikowana zostanie „trzecia podstawa do rokowań“, a mian.

system kantonalny,

na mocy którego kraj podzielony zostanie na 23 okręgi. Dyplomatyczne rokowania toczą się jednak nadal w stolicach państw europejskich. Poseł czeskosłowacki Masaryk odbył dzisiaj trzy rozmowy z lordem Halifaxem, a również

ambasador polski w Londynie odbył dłuższą konferencję z lordem Halifaxem. Nietylko angielska opinia publiczna, lecz również sfery rządowe ujmują sytuację w ten sposób, że

można ze spokojem oczekiwać dalszych wydarzeń.

Decydujące znaczenie ma nadal stanowisko partii Niemców sudeckich, jednakowoż liczą się z okolicznością, że doprowadzi ono do pokojowego zlikwidowania konfliktu.

W BERLINIE -- REZERWA...

Berlin 31. 8. (B). Ambasador brytyjski Henderson przybył dzisiaj samolotem do Berlina. Przypuszczają, że skorzysta on z pierwszej sposobności nawiązania kontaktu z ministrem Ribbentropem, który prawdopodobnie powróci jutro do Berlina. Pogłoski o mającym nastąpić spotkaniu amb. Hendersona z Hitlerem w piątek, nie znajdują potwierdzenia w angielskich i niemieckich kołach urzędowych. Na Wilhelmstrasse podają, że Hitler przebywa obecnie w Berchtesgaden i nie zamierza powrócić do Ber-

lina przed zjazdem partyjnym w Norymberdze. Jeśli zaś ambasador brytyjski wyraził życzenie spotkania się z Hitlerem, to wówczas znajduje się sposobność ku temu podczas zjazdu partyjnego w Norymberdze, na którym amb. Henderson wraz z innymi dyplomatami zagr. w Berlinie weźmie udział jako gość kanclerza. Rezultaty ostatniego posiedzenia brytyjskiej rady gabinetowej przyjęte zostały w Berlinie z wielką rezerwą.

Anglia życzy sobie współpracy politycznej z Polską

Londyn, 31. 8. (B) Lord Halifax przyjął dzisiaj polskiego charge d'affaires w Londynie, któremu oświadczył, że Wielka Brytania życzy sobie ścisłej współpracy z Polską celem utrzymania pokoju w Europie.

Wielkie znaczenie przywiązuje się do wizy-

ty Winstona Churchilla we Foreign Office, gdzie odbył on 40 minutową rozmowę z lordem Halifaxem. Utrzymują tutaj, że rząd brytyjski zamierza w obliczu doniosłych rozstrzygnięć zapewnić sobie poparcie wszystkich kół konserwatywnych.

Olbrzymi pożar lasów w Sowietach

Sztokholm, 31. 8. (R). Z różnych miejscowości położonych w Szwecji północnej donoszą, iż wiatr wschodni pędzi gęste chmury dymu, które zbliżyły się do Sztokholmu i wyspy Gotland.

Według informacji lotników szwedzkich,

którzy powrócili ze Związku sowieckiego, dym ten pochodzi z pożaru olbrzymich obszarów lasów. Samoloty, jak twierdzą lotnicy, nawet na wysokości 3.000 m znajdowały się w zasięgu pędzonych wiatrem fal dymu.

„Aleja Niepodległości“ na cmentarzu żydowskim w Warszawie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 31. 8. (A). Gmina żydowska w Warszawie postanowiła urządzić na cmentarzu warszawskim specjalną „Aleję Niepodległości“, t. zn. kwaterę, w której będą chowani uczestnicy walk o niepodległość Polski. W aleji tej znajduje się już pierwszy grób porucznika Jakuba Kanarka, zmarłego przed kilku tygodniami. Gmina żydowska zwróciła się do Ministerstwa Spraw Wojskowych i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z prośbą o zezwolenie na ekshumację zwłok porucznika Mansterla, porucznika Pierwszej Brygady, o którym Marszałek Piłsudski wyraził się kiedyś, że nigdy nie zapomni jego świetlanej postaci, jak również Henryka Wohla, bohatera powstania 1863 roku.

Poza tym gmina żydowska prosi o zezwolenie na przewiezienie prochów pułkownika Berka Joselewicza do Warszawy celem pochowania ich na czołowym miejscu w „Aleji Niepodległości“.

Zakaz pikietowania sklepów żydowskich

Warszawa, 31. 8. (A). W związku z rozpoczynającym się sezonem zakupów książek szkol-

nych, chrześcijańscy właściciele sklepów przy ul. Śto-Krzyskiej rozpoczęli przygotowania do zorganizowania akcji pikietowania sklepów żydowskich wzorem lat ubiegłych i postanowili się nawet opodatkować na ten cel. Władze bezpieczeństwa wydały jednak polecenie organom policyjnym, aby za wszelką cenę nie dopuściły do zajść, jakie miały miejsce w ubiegłych latach. W tym celu wzmocniono ostatnio posterunki policyjne na ul. Śto-Krzyskiej i najprawdopodobniej w ogóle nie będzie dopuszczone pikietowanie sklepów żydowskich.

Zawieszenie związku rzemieślników żydowskich w Kaliszu

Warszawa, 31. 8. (A). Nadeszły wiadomości z Kalisza, że miejscowe władze administracyjne zawiesiły działalność miejscowego oddziału centralnego związku rzemieślników żydowskich. Motywy tego zarządzenia są identycznie te same, co w centrali, a mianowicie, że do związku nie należeli rzemieślnicy, i że bardzo wielu członków nie płaciło składek członkowskiej.

Ile osób będzie mogło wyemigrować do Brazylii?

Warszawa, 31. 8. (A). Donosiliśmy wczoraj o wydaniu nowego dekretu emigracyjnego przez rząd brazylijski. Okazuje się, że dekret

Konferencja Gwatkin — Henlein

Praga, 31. 8. (R). Sekretariat misji lorda Runcimana komunikuje: Lord Runciman przyjął dziś o godz. 11-tej posła Kundta, szefa delegacji partii niemiecko-sudeckiej do rokowań z rządem. Ashton Gwatkin udał się do Marian-ske Łazne (Marienbad), gdzie odbył konferencję z Henleinem. Ashton Gwatkin wraca do Pragi dziś wieczór.

Lord Runciman przyjął o godz. 15.30 p. Zajęca, przedstawiciela niemieckiej partii chrześcijańsko-społecznej.

Kiedy Henlein udzieli odpowiedzi?

Londyn, 31. 8. (T) Do Londynu nadeszła wiadomość, że Henlein oświadczył miał, iż udzieli odpowiedzi na nowe propozycje czeskie w czwartek lub najpóźniej w piątek przed południem. Odpowiedzi swej Henlein udzielić ma równocześnie rządowi czeskosłowackiemu i lordowi Runcimanowi.

Komunikat partii Henleina

Praga, 31. 8. PAT. Partia Niemców sudeckich ogłosiła w środę po posiedzeniu komunikat, stwierdzający, że partia oficjalnie nie jest w posiadaniu nowych propozycji rządu czeskosłowackiego, w związku z czym nie mogła dotychczas zająć stanowiska wobec tych propozycji. Wszystkie zatem kombinacje o odrzuceniu tej t. zw. trzeciej podstawy są nieścisłe.

Manewry marynarki niemieckiej

Berlin, 31. 8. PAT. Na Morzu Północnym odbywają się manewry marynarki niemieckiej z udziałem okrętu bojowego „Gneisenau“, pancerników „Admirał Graf Spee“, „Admirał Scheer“ i „Deutschland“ krążowników „Nuernberg“, „Leipzig“, „Koeln“, „Königsberg“ oraz flotylli niemieckich kontrtorpedowców, torpedowców i łodzi podwodnych.

Czasowy następca ks. Hlinki

(Specjalna służba informacyjna „N. Dziennika“)

Bratislava, 31. 8. (B). Na dzisiejszym posiedzeniu zarządu partii słowackiej postanowiono nie obsadzać stanowiska przewodniczącego partii przez przeciąg jednego roku. Funkcje przewodniczącego partii spełniać będzie w tym czasie dr Tiso. Kierownictwo prasy partyjnej spoczywać będzie nadal w rękach dra Siđora.

Konferencja hr. Ciano z ambasadorem U. S. A.

Rzym, 31. 8. (T) Minister spraw zagranicznych hr. Ciano odbył dziś konferencję z ambasadorem Stanów Zjednoczonych przy Kwirynale Phillipsem. Jak informują koła amerykańskie, w toku rozmowy omówiono sytuację międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia czesko-słowackiego.

ten przewiduje, iż kwota emigrantów, którzy będą w przyszłym roku mogli emigrować do Brazylii, nie będzie mogła przekroczyć 2 procent liczby emigrantów, których Brazylia przyjęła od roku 1884—1933. Jak obliczają, te dwa procent wyniesie na Polskę 1230 emigrantów, a wobec tego, że 80 procent tej kwoty przypada na rolników, więc będzie mogło wyemigrować do Brazylii tylko 250 nie-rolników.

W myśl tego dekretu nie mogą w ogóle otrzymać wiz osoby chore, osoby notowane za żebractwo, alkoholizm oraz za inne wykroczenia. Poza tym mają konsulowie brazylijscy prawo odmawiać udzielania wiz bez podania motywów.

Kronika krakowska

DYŻURY APTEK

Dziś mają dyżur nocny apteki: Rynek gł. Linia A-B 45, Łobzowska 8, Kościuszki 18, Dietla 36, Grzegorzewska 9, Brodzińskiego 1, Rakowicka 12.

Referat dra Bograczowa z Tel Awiwu na Radzie Centralnej

Wczoraj wieczorem odbyło się w sali Wizo posiedzenie Rady Centralnej Organizacji Syjonistycznej Zachodniej Małopolski i Śląska z udziałem przybyłego z Palestyny wybitnego działacza syjonistycznego, członka A. C., towarzysza dra Bograczowa. Na wstępie prezes Egzekutywy dr. Schwarzbart poświęcił kilka słów jubileuszowi 75-lecia Usyszkina, podnosząc wielkie jego zasługi dla syjonizmu.

Z kolei zabrał głos powitany oklaskami towarzysz dr. Bograczow, który w dłuższym przemówieniu przedstawił obecną sytuację w Palestynie. Wywody towarzysza dra Bograczowa, nacechowane głębokim optymizmem, przyjęte zostały przez zebranych z dużym zadowoleniem. Następnie dr. Bograczow odpowiadał na zadawane mu pytania.

Z teatru, literatury i sztuki

— TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś, we czwartek po cenach znizowanych komedia L. E. Huxley'a „Wiosenne porządki“ w reżyserii W. Radulskiego.

— ŻYD. TEATR LETNI (Stradom 11). Już od piątku, dnia 2 września 1938 r. rozpoczynają się gościnne występy Zygmunta Turkowa oraz jego zespołu w głośnej sztuce p. t.: „Przy drzwiach zamkniętych“. Ze względu na niebawem powodzenie, jakim się cieszyła ta sztuka na wszystkich scenach europejskich, występy te wywołały wśród miłośników żydowskiego teatru wielkie zainteresowanie. Pozostałe bilety jeszcze do nabycia przy kasie teatru, czynnej przez cały dzień.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Czwartek godz. 8 wiecz.: „Wiosenne porządki“

REPERTUAR KINOTEATROW

ADRIA: „Wesoły Donzuan“ (Myrna Loy i Robert Montgomery) i „Syn czterech ojców“ (Magda Schneider i Hans Söbner).

APOLLO: „Siowiczek“ (Shirley Temple).

ATLANTIC: „Kalif Bagdadu“ (Eddie Cantor) i „Wieża z wyspy diabelskiej“ (Warner Baxter, Gloria Stuart).

LOPP: „Wielka grzesznica“ (z Polą Negri).

PROMIEN: „Zawiniłam“.

STELLA: „Amerykańska awantura“.

SZTUKA: „Tajemnica nocnego lokalu“ (Warner Oland).

UCIECHA: „Nawrócony grzesznik“ i „Wino-wajca“.

SZTUKA: „Lokaj Jaśnie Pani“ (Annabela, Józef Schildkraut).

WANDA: „Perły korony“ (Sacha Guitry, Raimu, Taqueline Delubac).

120 oskarżonych, 50 obrońców

Warszawa, 31. 8. (A). W najbliższym czasie odbędzie się w Warszawie jedna z największych spraw sądowych. Na ławie oskarżonych zasiądzie 120 osób, oskarżonych o komunizm. Broń ich będzie 50 adwokatów. Wobec tego, że żadna sala sądowa nie będzie mogła pomieścić takiej ilości podsądnych, rozprawa będzie się musiała toczyć w specjalnie wynajętej sali.

Z wysp Seychelles na stanowisko burmistrza...

Jerozolima, 31. 8. PAT. Burmistrzem Jerozolimy mianowany został Mustawa Bey Khalidi, sędzia tutejszego sądu najwyższego. Z powodu swej działalności politycznej zesłany on był w październiku r. ub. na wyspy Seychelles.

Dymisja premiera Transjordanii

Amman, 31. 8. (R) Premier Transjordanii Dżemil Naser złożył na ręce emira Abdullaha prośbę o dymisję. Emir mianował premierem deputowanego Ammanu Mochamed Bej el-Demsa. Nowy szef skłonny jest współpracować nad zbliżeniem pomiędzy Palestyną i Transjordaniją.

Rada nacz. O. Z. N. u p. wicepremiera

Warszawa, 31. 8. PAT. Pan wicepremier Kwiatkowski przyjął w dniu dzisiejszym prezydium Rady Naczelnej Obozu Zjednoczenia Narodowego z szefem O. Z. N. gen. St. Skwarczyńskim na czele. W ciągu półtora godzinnej konferencji omówiona została polityka rządu w sprawie cen zboża.

Odprawa kierowników Służby Młodych O. Z. N.

Warszawa 31. 8. PAT. W dn. 31 sierpnia odbyła się w Warszawie odprawa kierowników okręgowych Służby Młodych O. Z. N., zwołana przez przewodniczącego Służby Młodych majora dypl. Edmunda Galinatę. Na odprawę przybyło 14 kierowników okręgowych i 2-ch kierowników podokręgowych. Zagaił odprawę zastępca oddziału spraw młodzieży O. Z. N. Janusz Makowski który też wygłosił referat polityczny o aktualnych zagadnieniach polityki wewnętrznej i zagranicznej. Z kolei omówiono wyniki letniej akcji obozowej Służby Młodych oraz plan działalności Służby Młodych w okresie jesiennym. Kierownicy poszczególnych o-

kręgów złożyli sprawozdania ze swych dotychczasowych prac oraz przedstawili projekty działalności na najbliższą przyszłość, otrzymując instrukcję centrali Służby Młodych. Ogólne wytyczne pracy ustalił major Galinat.

W godzinach popołudniowych major Galinat omówił akcję przysposobienia zawodowo-gospodarczego jaką podejmie niebawem na szeroką skalę Służba Młodych i udzielił w tej sprawie szczegółowych instrukcji. Odprawa wykazała, że prace Służby Młodych rozwijają się na wszystkich terenach pomyślnie.

Chamberlain gościem króla

Londyn, 31. 8. PAT. Chamberlain przybył dzisiaj rano do Ballaher, gdzie oczekiwał go samochód królewski, którym udał się do zamku Balmoral, gdzie będzie gościem pary monarszej; w ciągu kilku dni.

Powrót Lindbergha z Moskwy

Bukareszt, 31. 8. (R) Płk. Lindbergh w towarzystwie małżonki wylądował dziś popołudniu na lotnisku w Cluj, wracając z Moskwy. Płk. Lindbergh odlatuje jutro w kierunku Pragi.

BIELIZNĘ WYKWINTNĄ

damską, męską oraz pościelową i hotelową wykonuje szybko i starannie wedle najnowszych żurnali pracownia

„OGNIKO PRACY“ ul. Skawińska Boczna 7 tel. 158-21

Zamówienia przyjmuje się codziennie od 11—13

Zarząd Pryw. Doksztalujących Kursów

„WIEDZA“

w Krakowie, ul. Pierackiego 14

zawiadamia P. T. Interesowanych, że normalna nauka na Kursach rozpocznie się 5-go września br. o godzinie 3-ciej po południu. 5816k

NOWO Otwarte Najlepszy

SKŁAD BIELSKICH RESZTEK

oraz okazyjnych materiałów męskich i damskich

J. MUNTZ Kraków, Stradom 16 w podwórku

Ceny bardzo niskie. Wyłącznie wyroby bielskie. Przy okazaniu niniejszego ogłoszenia 5 proc. rabatu

Szkoła Muzyczna im. St. Moniuszki

Dyr. M. Stein, Kraków

WPISY CODZIENNIE.

Wszystkie przedmioty. — Kurs muzyki jazzowo-fortepianowej i akordonu. — Zniżki kolejowe. — Zgłoszenia w kancelarii Szkoły w Krakowie, ul. MIKOŁAJSKA 32, tel. 176-16 w godz. 10—13 i od 15.30—19 pop. 5281k

Kupno

WPISY NA KURSAH: KUPNO — MODELOWANIA I SZYCIA — koncesjonowane przez kuratorium, dyplomowanej nauczycielki STELLI HOROWITZ-LANNEROWEJ Nowoczesna metoda nauki. Krój modelowy. Osobny kurs konfekcji dziecięcej. — Świadectwa ukończenia kursu. Kraków — KARMELICKA 46. 5759k

NOWO OTWARTE WZOROWE PRZEDSZKOLE w Krakowie-Podgórzu, przy ul. Szkolnej 4 „Radosna-Szkółka“ pod kierownictwem absolw. gimn. i dypl. freblarki Kamili Schapirówny. — Wpisy od 2-go września w godz. 9—1 i 3—5 w przedszkolu. 4064g

WZOROWE PRZEDSZKOLE Heleny Rechesówny Kremerska 6 przyjmuje wpisy od 9—12. Zabawy na wolnym powietrzu. Bytmika. Hebrajskie. 5795k

CECYLIA SASSOWA członkini Związku Muzyczn. Pedagogicznego udziela lekcji gry na fortepianie. Warunki przystępne. Zgłoszenia: Przemyska 8. 4096g

WPISY na koncesjonowane, jednoroczne KURSY HANDELOWE FEINBERGA — Starowiślna 28, przyjmują się oodziennie. 5613k

ANGIELSKI na odległość. W trzech miesiącach wyuczam angielskiego systemem własnym, korespondencyjnym. — Żądać bezpłatnych prospektów. — Prof. Dr Roman Thorn, — Kraków, Grodzka 42. 4014g

FRANCUSKIEGO GUILLAUME SPRINGUT WYBICKIEGO 48. 4010g

ALA REINHOLD przyjmuje wpisy do PRZEDSZKOLA między 3—5 tel. 132-25. Karmelicka 56, parter. 5834k

KURSY KROJU HALPERN - SÜSSEROWEJ. — Wpisy trwają: KRUPNICZA 18. 4030k

ANGIELSKIEGO sposobem KONWERSACYJNYM — Schächter, Zyblikiewicza 5, m. 78 od 3—5. 4085g

FORTEPIANU LEKCJE PRZYJMUJE PROF. ISRAELI DŁUGA 61. — TEL. 113-69.

Kursy Handlowe Gryszpana Sarego 12 WPISY codziennie

ANGIELSKI, francuski, — niemiecki, — metodą Ansona — Krowoderska 5. Złoty cztery miesięcznie. 4011g

LEKCJE SKRZYPIEC — CYPRES, Dietla 101 Miesięcznie 10 zł. — Wypożyczalnia skrzypiec. 4101g

Zdrojowiska

KROSCIENKO nad Dunajcem, pensjonat „Kwiatek“ B. Przeworskiej poleca słoneczne pokoje z wykwiintnym utrzymaniem, kuchnia rytualna. Ceny znacznie niższe. 5769k

HALL! HALL! ZAKOPANE pensjonat pełnokomfortowy „Mascotte“ ul. Chałubińskiego, położony w pięknym dużym ogrodzie i lesie, poleca pokoje z pełnym wykwiintnym utrzymaniem po 4 złote dziennie we wrześniu. W każdym pokoju zimna i ciepła woda bieżąca, łazienki, werandy, tarasy, radio, telefon, patefon wszelkie gry towarzyskie, telefon 19-81. Zarząd. 5642g

ZAKOPANE. — Pensjonat „IRUSIA“ do Białego — Telefon 19-49. Pierwszorzędna kuchnia rytualna. — Ceny przystępne. Bajternowa. 5629k

BZAKOPANE — Pensjonat „BORYNA“ do Białego — Telefon 1457. Ceny na wrześniu znacznie niższe. Zarząd BRAUNÓWNA.. 5835k

Interesy-handlowe

RENTOWNE wydawnictwo szuka spółnika. Gotówka 3.000. Oferty — Kraków, — skrytka 676. 4150g

Nauka i wychowanie

NOSZONA garderobę, Maszyny kupuje. Płacę najlepsze ceny. Goldberg, Gzowa 11. Tel. 168-21. 4110g

UWAGA! Kupuję wszelką noszoną garderobę, obuwie, bieliznę. Płacę najwyższe ceny. Fuks, Kraków, Starowiślna 74. Telefon 210-18. 8489g

Sprzedaż

DYWANY ręczne perskie krajowe CERATY, linoleum, kapy, chodniki dla hoteli. PŁACHTY na wozy. Ceny wyjątkowo okazyjne. Na raty i gotówką. Halpern, Poselska 18. 5695k

LODOWNIE „SAGO“ WYSPRZEDAŻ POSEZONOWA

Kraków, JAGIELLOŃSKA 5, I. p.

NARODNIK nowy, LUKSU-SOWY komfort, — blisko PKO, dochód ROCZNY 11.600.— cena 125.000.— gotówką 90.000.—

KAMIENICA nowa, pełnokomfortowa, 24 ubikacji, — dochód roczny 7.000.— cena 85.000.— GOTÓWKĄ 70.000.—

KAMIENICA nowa, pełnokomfortowa, SUPERKOMFORTOWA, dzielnica HANDLOWA, dochód 9.000.— cena 112.000.— gotówką 85.000.— dług B. G. K. sprzedaż — POSNER-BALKEN — Kraków, Sebastiana 7. Telefon 143-63. 5831k

REMONT DOMÓW

na raty.
Telefon 149-23

wykonują **tanio, fachowo**

Pocztę szyfrową inseratową

nalety wrzucić w ciałko
wzagać dnia
tylko
do skrzynki
wmurowanej w bramie
przed „Nowym Dziennikiem“
a którą opróżnia się
6 razy dziennie.

Wolne posady

PANNE biurową z ładnym
pismem — przyjmie firma
„Lux“ Poselska 13. 5823k

CELINA SANDLER prowadzi zajęcia kosmetyczne metodą Ravis tylko na Kursach Kosmetycznych Dra H. Łomżyńskiego, Warszawa, Pl. 8 Krzyży 11 m. 4, telefon 9.56-33. Początek kursu 20 września. 5211k

W GIMNAZJUM wakuja posady dla religii i języka hebrajskiego, języka niemieckiego i angielskiego oraz matematyki. Zgłoszenia z życiorysem i odpisami świadectw pod „5838k“ do Admin. „Nowego Dziennika“.

EKSPEDIENTKA zdolna — z kilkuletnią praktyką z działu blawatnego zaraz potrzebna. Zgłoszenia: Adm. „Nowego Dziennika“ pod „11.126g“.

DENTYSTY uprawnionego na dobrych warunkach poszukuję. Zgłoszenia Admin. „Nowego Dziennika“ Kraków pod „11.135“g. 4143g

2 POKOJE z KUCHNIĄ LUB 1 POKOJU z KUCHNIĄ

z komfortem poszukuję.

Zgłoszenia do Admin. Nowego Dziennika pod „4155“

Posad poszukują

STARSZY urzędnik państwowy poszukuje dalszych administracji domów. Zgłoszenia „Nowy Dziennik“ — „11.04“.

ENERGICZNY zastępca z BRANŻY FUTRZANEJ dobrze zaprowadzony w Małopolsce i Wielkopolsce poszukuje zaraz zastępstwa solidnej firmy. Zgłoszenia: Nr leg. 643 Poste-restante, Biała Krakowska. 5705g

ADMINISTRACJĘ domów przyjmie młody, energiczny bezwzględnie uczciwy — długoletni administrator domów z akademickim wykształceniem. — Zgłoszenia pod „Najlepsze referencje“ Biuro Ogłoszeń Stattera, — Bynek 8. 5829k

SAMODZIELNA korespondentka-stenotypistka bardzo biegła maszynistka polsko-niemiecka z znajomością buchalterii szuka zajęcia na popołudnie. Łaskawo oferty do Administracji „Nowego Dziennika“ pod „11.132g“.

Różne

AKCJE Chodorow, Cegielni, Nitrat, Parowozy, Lokomotywy, Elektrownia i L. d. papiery państwowe na spłaty PODATKÓW, listy zastawne, kupuje i sprzedaje kantor wymiany HENRYKA SPERLINGA, Kraków, Rynek 5 róg Siennej. Zlecenia z prowincji uskuteczniamy natychmiast. 5845k

PRZERABIAM kapelusze według najnowszych żurnali 1.40 „Pola“ Kraków, Węglowa 3/I p. róg, Krakowskiej. 3956g

TARCHE gimnazjalne, czapki, berety, odznaki — najtaniej CENSOR, Kraków, Szewska 18. 5808k

GODNE PAMIĘCI! Podnoszenie nczek w północach precyzyjne — szybko Karmelicka 9. Karibi. 5825k

WIZYTÓWKI setka 1.— zł. Drukarnia Artystyczna — Kraków, Krzyża 7. 5719k

PRZYJMUJE się szmatki do wyrobu dywanów — najnowsze desenie, nader niskie ceny. „Efekt“ Bonerowska 3. 5623k

FIRANKI, Kapy, serwety oraz kompletne urządzenia wnętrz poleca ARTYSTYCZNA PRACOWNIA POLI FREYLIHOWEJ. Kraków KARMELICKA 7. OFICYNA, tel. 188-45. 5749k

P. W. muncury — najtaniej CENSOR, Kraków — Szewska 18. 5807k

UBRANIOZMIAN zamienia noszoną garderobę męską na materiały bielskie. KOZŁOWSKI, Kraków, Zwierzyniecka 11, telefon 148-63. 5842k

ZAMIENIAM noszoną garderobę męską na materiały bielskie i angielskie. Kraków, Landau, Filipa 11, m. 4. Tel. 140-33. 4071g

BACZNOŚCI! wszelkie futra czyszcze farbuję — Kraków Józefa Dietla 46a II p. m. 21. 4145g

GIMNAZJALNE czapki, berety, tarce, odznaki — najtaniej CENSOR, Kraków, Szewska 18. 5810k

NA KURSY wzgl. biuro itp. oddam jasną, piękną salę. Zwierzyniecka 9. Tel. 211-00. 4113g

POKÓJ umeblowany balkon komfort, utrzymanie — wynajem. Piotra Michałowskiego 6/4. 5519k

POKÓJ oddzielny dwuosobowy, pełnokomfortowy, telefon, wykwinne utrzymanie. Sobieskiego 14 m. 2. 5809k

PRYW. ŻYD. KOED.

SZKOŁA POWSZECHNA KARMELICKA 46

PRZYJMUJE

WPISY

w godz. 10—13 i 16—18

מחדש בתים!

ARTYSTYCZNA cerownia naprawia bez śladu wszelkie uszkodzenia. Prasuje, czyści, chemicznie, farbuję, przerabia wszelką garderobę. POGOTOWIE krawieckie, Kraków, Grodzka 6. — Tel. 180-58. 5686k

POKÓJ umeblowany, komfort, łazienka — wolny. Lea 15 pierwsze piętro. 5838k

RODZINA inteligentna żydowska przyjmie uczennicę z utrzymaniem. Wiadomość: Grubner, sklep, Dietla 88. 4156g

TOWARZYSTWO „OGNIKO PRACY“ w KRAKOWIE

ul. SKAWIŃSKA BOCZNA 7, tel. 158-21

zawiadamia, że **WPISY**

na JEDNOROCZNY KURS PRZYSPOSOBIENIA W GOSPODARSTWIE RODZINNYM

przyjmuje się od 1 do 8 września br. w kancelarii szkolnej w g od 10-13

IMPREGNACJA przeciwdeszczowa. Wszelką garderobę impregnuje z zachowaniem elastyczności — „TECZA“ Pralnia, Farbiarnia, Kraków. 5822k

ŚWIĘTO WINOBRANIA — spędzisz najweselsiej na KOLONII LWOWSKICH PRAWNIKÓW W ZALESZCZYKACH. Wygodne pomieszczenia, — wykwinny 5-razowy wikt, doborowe towarzystwo zapewniają każdemu najmilszy i najtańszy urlop wrześniowy. Indywidualne 50% zniżki kolejowe z każdej miejscowości (załączyć fotografię formatu legitym.) Wyjazdy codziennie. Cena za pobyt 2 tygodni. 60.—, 4-tygodniowy 108 Informacje i zgłoszenia: TOWARZYSTWO ŻYD. STU DENTÓW PRAWA U. J. K. Lwów, ul. Małeckiego 8, telef. 283-44. Zamiejscowi załączają znaczek na odpowiedź. 5798k

SZLUDY EMALJOWANE
PIECZATHI HAUCZUHOWE
TYLKO W DROST WE FABRYCE
EMALJARNIA
KRAKOW, DIETLA 81. Tel. 147-39

Lokale

MIESZKANIE trzechpokojowe komfortowe na wysokim parterze do wynajęcia od 1 października. Filipa 11 4151g

SZKOŁA RYTMIKI I PLASYKI
Pauliny BERGER i Lidii FALTER
Kraków, Sławkowska 3 I. p. — tel. 131-17
WPISY codziennie od 11—1 i 4—6
Specjalne kursy prowadzi
GEORGE GROKE

CZTERY pokoje, kuchnia, komfort, Dietla 79 zaraz do wynajęcia. 5827k

POKÓJ komfortowy — telefon — utrzymanie zaraz do wynajęcia. Długa 9/8. 5817k

POKÓJ komfortowy — oddzielne wejście zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Adm. „Nowego Dziennika“ pod 5819k. 5819k

NA PENSJE przyjmie uczennicę z niższych klas gimnazjum rodzina inteligentna. Centrum, komfort, pianino, ewentualnie — pomoc szkolna. Starowiślna 83/8. 4073g

CZTEROPOKOJOWE mieszkanie, komfort, I piętro, Zyblikiewicza 17, wolne. — Telefon 105-20. 4147g

MIESZKANIE z dobrym utrzymaniem pannie wynajmę. Sebastiana 18 m. 8. 5786k

URZĘDNIK PAŃSTWOWY (Żyd) POSZUKUJE pokoju frontowego, słonecznego, — czystego, osobne wejście — I lub II piętro — okolica Dietla, Sarego. Czynn 30—35 zł. Zgłoszenia: skrytka pocztowa 115. 4012g

DO wynajęcia mieszkanie dwa pokoje kuchnia przedpokój i jeden pokój z kuchnią przy ul. Kollataja 1. 8. Wiadomość u dozorczy. 2 pokoje i kuchnia lub 1 4151g

FOTOGRAFIE gotowe do odebrania
w ciągu 12 MINUT
„FOTO-FENIKS“ — JANA 2.

— Nie rozumiem, jak świat się o tej sprawie do-wiedzieć mógł?
— Ja też nie rozumiem. Każdemu, komu opo-wiadam przyrzekał mi najgłębszą tajemnicę i dy-skrecję.

PRENUMERATA w Krakowie z odnoże-niem i bez odnożenia oraz na prowincji i z przesyłką pocztową . . . miesięcznie zł. 4.30 kwartalnie zł. 12.90 Zagranicą z przesyłką pocztową miesięcznie zł. 7.50 kwartalnie zł. 22.50

OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym tamie Strona w tekście i nadesłaniem na 3 łamy po 76 milimetr. Strona za tekstem 6 łamów po 38 mm. Najmniejsze ogłoszenia drobne liczymy za 10 słów.

CENY w złotych: L atrona 1.25. — Tekst. 1.— Nadesłane 0.75.— Za tekstem 0.25. — Drobne od ałowa 0.10 gr. Dla poszukujących pracy 0.05 gr. Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy zł. 5.— Ogłoszenia ślubne i zaręczynowe 4 zł. 10.— Podziękowania lekarskie do 25 mm. 4 zł. 10.— Nekrologi (klepsydry) do 60 mm. w 1 łamie 4 zł. 20.— Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%, za druk kolorowy 50%.

„NOWY DZIENNIK“ wychodzi codziennie, także w poniedziałki i dni poświąt.